

Taxa postala
plátite in num.
No. 224718/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
lóság

1 LEU POSTA

KELELET

Di Ramasetter Róbert

Disztér 2. I. e.

BUDAPEST

VISSZAJÁRÓ POLITIKAI NAPILAP

Be nem
fogadunk el.

Ara 5 lej

Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jánbor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Kedd, 1936. november 24.

5697. EV.
KISZLEV 9.

XIX. EVF.
269. SZAM

Jogi kezelés és erkölcsi kezelés

A Népszövetség főtákkára, Avénol ur, Cambridgeban és Oxfordban előadást tartott az angol egyetemi ifjúság előtt a Népszövetség új célkitűzéseiről.

Beszédében azt hangoztatta a főtákkár, hogy a változott viszonyok között a Népszövetségtől már nem jogi kezelést kívánunk az egyes népek a nemzetközi kérdések tekintetében, hanem erkölcsi kezelést.

Zavarba jövőnk, amikor a népszövetségi főtákkár eme éles különbségtevését a jogi és erkölcsi felfogás között olvassuk.

Eddig ugyanis abban a — lehet — tévhitben élünk, hogy a nemzetközi kérdések jogi kezelése egyet jelent azok erkölcsi kezelésével, vagyis pontosabban: az a jog, mely nem alapul magasrendű erkölcsi belátáson és értékelésen, vagyis a humanitásnak és igazságnak híjjával van, nem nevezhető igazi jogrendszernek.

Ha ennek ellenére a Népszövetség főtákkára kénytelen volt a fenti éles megkülönböztetést megvonnai jog és erkölcs között, ugye ez annak a jele, hogy még a Népszövetség szempontjából sem volt azonos a jog az erkölccsel.

Jó volna hinni, hogy a jövőben a Népszövetség valóban az erkölcs álláspontjára fog helyezkedni minden kérdésben, így a kisebbségi kérdésben is.

Lássuk már egyszer a statisztikákat...

Nincs kényelmesebb álláspont politikai párt, vagy harcos sajtóorgánium számára, mint az antiszemitizmus. E csodaszér nélkül némely pártoknak, ha élni akarna a földtekén, bonyolult programra volna szükségük, amelynek nemzetboldogító igazságait vagy megértene, vagy nem értené meg a tömeg. Az antiszemitizmus viszont olyan egyszerű naiv orvosság, mint a ráolvasás.

Egyetlen szimpia hazugságra épül az egész antiszemitizmus mozgalom. Hogy minden bajnak és széles világon kizárólag a zsidók az okai, vagyis ha a zsidókat kikérgetnék a szobanforgó országokból, nyomban paradicsomi állapotok köszöntének be.

A szociális kérdéseknek ez a csodálatos leegyszerűsítése, amely a maga tételeinek az igazolására a rágalmak egész légkört gyártja, az utcséli hangu antiszemitizmusokból, lassanként behúzódik az ugynevezett komoly sajtó hasábjaira is. Néhány nappal ezelőtt a liberális párt eluji orgánuma egész komolyan bizonygatta, hogy az egész világot, Palesztinát is bejértve, Romániában van a zsidóknak a legjobb dolguk. Ma pedig az Ofensiva Romana, a vaidista hivatalos, miközben arról elmélkedik, hogy a zsidóság veszedelmét jelent a román állam számára, megállapítja, hogy Romániában a zsidók monopolizálták az összes javak cirkuláris jogát, néhány sorral lejjebb pedig megállapítja, hogy Oroszországból százezzer számára menekültek Romániába zsidók és hogy ezek a százezres tömegek ma is itt élnek Románia határai között.

Hogyan védekezhetünk az ilyen megállapítások ellen? Mit használ az, ha százszor is beszégetünk az igazságot a rágalmakkal, hogy máholnap a romániai zsidóság zöme nem a javak, hanem a koldulási engedélyek monopolizálásának a birtokosa lesz.

Az a néhány gazdag zsidó, aki ott tündököl jólmenő vállalatok élén, dehogyan alkotja a romániai zsidóságot. A nagy zsidó tömegek feltartóztatlanul deklasszálódnak és hullnak ki egyre nagyobb számban egzisztenciális pozícióikból.

Van azonban egy csalhatatlan módszere a ténymegállapításnak. A statisztika.

Lássuk már egyszer azokat a statisztikákat, amelyek hat esztendő óta sehogysem akarnak nyilvánosságra kerülni a népszámlálási hivatal homályából.

Vegyük elő egyszer már hivatalosan ezeket a statisztikákat és nézzük meg végre, vajjon tényleg a zsidók monopolizálják Romániában a javakat és tényleg százezerszámra élnek az ország határain belül oroszországi zsidó menekültek?

A szovjetkormány elutasította a japán-orosz szerződés aláírását

a Japán és Németország között létrejött anti-kommunista egyezmény miatt

Tokió, november 23. A japán sajtó jelentése szerint a szovjet-kormány bizonytalan határidőre eltöltötte a japán-szovjet szerződés aláírását, amelyet november 20-án kellett volna a szovjetnek aláírnia. Ugyanakkor azt a hírt is közlik, hogy a szovjet-kormány felkívánja mondani a Sachalin-szigetek petróleum területeinek feltáráására vonatkozó orosz-japán szerződést. A japán sajtónak ezek a hírei nagy feltűnést keltettek Tokióban.

Moszkvai Reuter-jelentés szerint a szovjet-kormány azért vonakodik aláírni az orosz-japán szerződést, mert ilyen módon akar represszáliákat gyakorolni a Japán és Németország között létrejött antikommunista egyezmény ellen.

Titulescu külpolitikai koncepciójának érvényesítését követelte a szenátusban Grigore Filipescu

Erdekes vita nemzeti keresztény pártiak és liberálisok között a kommunizmus veszedelméről

A kormánypárti demokrata képviselők szervezkednek a sajtószabadság védelmében

Bucuresti, november 23. Hétfőn délután újra megnyílt a képviselőház ülése. Serdici nemzeti parasztpárti a miniszterelnökhöz intézett kérdést, hogy mi célú szolgáltak a rendelet-törvények, közvetlenül a törvényhozó testületek összeülése előtt. A szónok a parlamentarizmus elleni aktusnak minősíti a rendelet-törvényeket. Ezután interpellációt jegyez be a szercezejátekokról szóló törvény alkalmazása érdekében.

Saveanu elnök bejelenti, hogy december elsején a képviselőház és a szenátus a cseh és jugoszláv parlamentek küldöttségeinek jelenlétében meg fogja ünnepelni az egyesülés évfordulóját.

Ujra Serdici szólalt fel és azt állítja, hogy a fővárosban legkevesebb negyven helyen üzenek szerencsés-játékokot.

Inca belügyminiszter kijelenti, hogy semmiféle engedélyt nem adott ki.

Djuvara ugyancsak a szerencsés-játékokról szólva bejelenti, hogy a sinaiai kaszinó játékengedélyét is bevonták.

Grigore Filipescu a felirati vitában

Ezután a választfelirati vita vette kezdetét. Az első szónok Florian liberális, aki kiemeli a királynak a lelkek megnyugtatóására szánt szavait és megemlékezik azokról, akik a haza oltárán feláldozták magukat.

A szenátusban ugyancsak megkezdődött a választfelirati vita, melynek első szónoka Grigore Filipescu volt. A szónok csatlakozik az előadó szavaihoz a trón iránti hűség hangsúlyozásában. A mai időkben a korona mindannyiunk számára másasponot jelent. Hasonlóképpen azonos a véleménye a hadseregbe vonatkozó kérdésben is. Mind a országban nagy áldozatokat hoznak a hadseregért, nekünk is meg kell tenni kötelességünket, ami a pénzügyi kérdést illeti, minél kevesebbet beszélnek róla, annál jobb. Külpolitikai kérdésre térve át, sajnálatát fejezte ki az abszszin konfliktus főölt és sajnálatosnak tartja azt a helyzetet, amely Olaszország és a Népszövetség között emiatt teremtődött meg. Abszszinia elfoglalása után a német sajtó hevesen támadta az olasz hadsereget. Ezek a lapok a fasizta civilizáció barbár metodusaírói beszéltek. A körülmények következtében azonban Olaszország és Németország azonos táborba kerültek és együtt is maradnak az általános külpolitikai helyzet következté-

ben. Hitler és Mussolini együtt működnek, pedig gyűlölik egymást. Háboru törhet ki a berlini és római módszerek következtében.

Ezután Németországnak Oroszországgal szembeni magatartásáról beszélt és idézi Hitler szavait: „A kommunizmus elleni harc belső kérdés, ami nem változtathatja meg azokkal az országokkal való kapcsolatainkat, melyekhez közös érdekeink fűznek”. Mussolini is elismerte a szovjetkormányt és pedig hat hónappal a francia kormány előtt. A háboru esetén az államok szerves szültségeit tekintve, nem pedig világnézeti alapon szövetségnek.

A nemzeti keresztény párt és a kommunizmus

Filipescu ezután Mussolini milánói beszédéről emlékezett meg, amelyet visszautasított. Külpolitikánk a Titulescu által meghatározott irányvonalon kell hogy mozogjon. Ezután Slatineanu cizista beszél, aki a liberális párt törvényhozási munkáját dicséri, majd a kommunista propaganda veszélyéről beszélt.

Daniani: Ez nem létezik.

Iamandi: Mi nem féltünk a kommunizmustól. 1920 óta kísérletezik nálunk a kommunista propaganda, de ez az egészséges népmunus maradt. Nem félünk attól a néhány izólált sejtől, amelyeket az állam ereje el tud fojtani.

Mumaiuanu cizista: Vannak tendenciák.

Iamandi: Nem kell felhasználniok a kommunizmust ahhoz, hogy politikailag létezzenek. Nem kell egyes eseteket felidézni és azt állítani, hogy ki tudja, milyen veszély fenyeget. Semmiféle veszély nem fenyeget, urak vagyunk az országban.

Slatineanu ezután folytatta beszédét.

Kitűnő a költségvetési helyzet

Bucuresti, november 23. Canceiov pénzügyminiszter nyilatkozatot adott a költségvetési helyzetről. A bevételek tekintetében az októberi hónap kétmillióárd 182 milliót mutat fel, ami 1930 óta rekordteljesítmény. A növekedő irányzatra mutat, hogy hét hónap 165 millió felesleget mutat. Ugyancsak jelentékeny szaporodás mutatkozik a nemzetvédelmi alpnál. Az év első hét hónapjában a költségvetési előirányzaton felül 77 millió folyt be.

(Folytatása a 10. oldalon)

VILAG TÜKRE

Newyork az elnök-választás izzó éjszakáján

Alábbi rendkívül érdekes cikk az amerikai elnökválasztásról levélpostával megkésve érkezett, de aktualitását ma sem veszítette el.

Ejjeli egy óra.

A Times Square egyetlen ordító embermassza. Négy százezer főnyi tömeg áll a téren szorosan összezsúfolva és ordít, füttyöl, trombitál, dobol és kerepel. Már a harmadik órája. Este tizkor vált bizonyossá, hogy az Egyesült Államok népe óriási többséggel újra elnökké választotta Franklin Delano Rooseveltet, de négy százezer ember még egyre itt áll és ordít és mámorosan ünnepli Roosevelt győzelmét.

A szerkesztőség tízedik emeleti ablakából most olyan a tér, mint egy roppant pettyes kendő: százezrek fekete tömege a felfelé néző arcok halvány pettyeivel. A Times villanyujágát olvassák és mint mennydörgés tör az égnek a hangjuk. Az utolsó cseppig akarják kiélvezni Roosevelt diadalát, tudni akarják, hol mennyivel hengereite ellenfeleit, a részleteket, a győzelem arányait akarják tudni. És a Times palotájának falán suhanó villanybetűk szakadatlanul ontják a jelentéseket, fokozva a tömeg mámorát és hangját.

Izzó, valóságos forradalmi a hangulat. Mert ez a tömeg nemcsak Rooseveltet, de önmagát is ünnepli. Mintha hirtelen ráeszméltek volna, hogy ebben az országban ők az urak. Mintha most ébredtek volna erejük tudatára és egy roppant diadalordítással akarnák üdvözölni a régen várt „jobb jövő” hajnalát. Már órák óta minden forgalom megszűnt a téren és a rendőrök, mint tehetetlen, jóindulatu komondorok szaladgálnak a tömeg szélei körül. Az előbb egy lovasrendőrt lehuztak a lováról. Egy pillanatig bizonytalan volt a hangulat de aztán — összecsókolták.

A csókolózás úgy fut végig a tömegen, mint a ragály. Vadidegen emberek borulnak egymás nyakába és váltanak cuppanós puszikat. A negyvenhetedik utcánál kis tisztást nyitottak egy nőnek. Uncle Sam csillagos frakkját és piros-fehér sávós nadrágját viseli, a fején cylinder és vadul, hisztérikusan járja a rumbát Roosevelt tiszteletére. Szerte az uccai árusok ezrei. Perecet és virslit, de főleg jelvényeket, trombitákat, kolompokat árulnak és egy hosszú kék-fehér-piros szalagot, amin nagy betűkkel áll: I told you so! (Megmondtam!) Az emberek a mellükre tűzik a szalagot és büszkén állnak az uccai fotográfusok masinái elé. Newyork ujjong. Newyork örül és ordítva, mámorosan ünnepli Roosevelt győzelmét...

Roosevelt hydeparki birtokán, London szülővárosában, a kansasi Independencen várt az eredményre. Mindketten, de különösen Roosevelt bizakodva nézett az este elé. Az elnök valóságos megfiatalodott a választási kampány alatt. Örömmel, nevetve vetette magát a küzdelembe, fáradhatatlanul járta az országot, naponta háromszor, négyeszer is beszélt, heteket töltött a szalonkocsijában és míg mellőle sorban dőltek ki titkárok és újságírók, ő meghízott és a mosoly sosem hagyta el az arcát. Bizott abban, hogy a tömegek megértik és mellőlálnak. Eddigi teljesítményeit és terveit vitte a választók elé e ezek alapján kért újabb mandátumot. Nem titkolta, hogy személyeken és pártokon túl, két homlokegyenest ellenkező irány között kell választani az országnak és nyugodtan, a polgárok józanságában bízva várta az eredményt. Nem titkolta, hogy ő progresszív, hogy újításokat akar, hogy a tömegek javára akarla megfékezni a kapitalizmus tulkapasait és hogy a nemzeti jövedelem jobb és igazságosabb elosztása a célja. És, hogy nem üres ígé-

ek

NATHA
YÜLÉS,
EN
LGINE
IST

sapatok megszűntet-
résének bombázá-
berjesztették a város-
ahol az angol vala-
ség és más külföldi
AZ idegenek részére
városrész másfél
eten fekszik.

i vita

ott. Az ülés során
szletes expozé tar-
atról. Az elnöki ta-
a párt álláspontját
gore Filipescu fog-

Ma utoljára:

örtek ki

tt fegyvertűzet vál-
békétárgyalásokat
ményeképp a zen-
gy megadják magu-

avazta
okot

a csak 12 hónap lesz-
ekintettel a hiányos-
sek három ötóde 18-

ek előtt,
adita

a baudita

nek Coroiut hallgat-
ondotta nacionáléját,
gy miért lett uton-
beszélt Alliesi törzs-
iktusáról, aki el-
megbosszulja magát
szórmester rovására
or letartóztatták, a
t egy Mazara nevű
ágában több rablást

OLJ NYOMAS

AT

Az angol bevándorlási biztos vallomása a Királyi Bizottság előtt

Eric Mills kijelentette a bizottság előtt, hogy egyetlen legális zsidó bevándorló-ról sem tud, aki terhére lett volna a köznek. A zsidó bevándorlás nemcsak gazdasági, hanem politikai kérdés is — mondotta a bevándorlási biztos

Lord Peel: „A zsidó bevándorlás jellemző illusztrációja az európai országok mai történetének“

Jeruzsálem, november 23. Az angol királyi vizsgálóbizottság november 18-án, szerdán tartotta meg első nyilvános munkálését, miután előzőleg sir Arthur Wauchope főkörményzó vallomását hallgatta meg zárt ülésen, ami egy teljes napot vett igénybe. A szerdai nyilvános ülésen Eric Mills-t, a kormány bevándorlási osztályának főnökét, valamint Heron őrnagyot, az egészségügyi osztály vezetőjét hallgatták ki. Jeruzsálemi zsidó körökben általános a vélemény, hogy

Mills bevándorlási biztos többé-kevésbé pártatlan és tárgyilagos volt vallomásaiban, jóllehet az arab beszivárgás kérdését meglehetősen könnyedén fogta fel.

A bizottság a bevándorlási kormánybiztos vallomásának tulajdonított nagyobb jelentőséget és Mills kihallgatása sokkal hosszabb ideig is tartott, mint Heron őrnagyé, akit mindössze egy félórát vett igénybe a királyi bizottság.

A kihallgatott kormánybiztosok sűrűn szakították fölbe kérdéseikkel a királyi bizottság tagjait. Ezek a kérdések igen jellem-

zőek voltak a bizottság érdeklődésének irányvonalára és némi elégtétellel kell megállapítani, hogy a szerdai kihallgatások során

a bizottság nagy érdeklődést tanúsított a zsidóság gáluti sorsa iránt és különösen nagy figyelmet szentelt a lengyelországi zsidók helyzetének.

A „Chadasot Achromot“ című lap értesülése szerint a szerdai kihallgatások hatása alatt zsidó részről külön emlékiratokat készítenek a gáluti zsidó problémákról, amelyeket még a hét folyamán a királyi bizottság elé terjesztenek.

A királyi bizottság szerdai nyilvános ülésének lefolyásáról alábbi tudósításunk számol be:

A nyilvános ülésen a sajtó képviseletében husz újságíró, továbbá a Jewish Agency és a Vaad Leumi képviselői jelentek meg. Arabok nem voltak láthatók az ülésteremben. A királyi bizottság tagjai patkóalakú asztalnál foglaltak helyet, míg a kihallgatott tanu az asztal nyitott végén, az elnökkel szemben ült.

Mills bevándorlási biztos vallomása a zsidó bevándorlásról

A gyűlés Eric Mills bevándorlási biztos kihallgatásával vette kezdetét.

Eric Mills mindenképp megállapította, hogy Palesztina összlakosságának lélekszáma 1936 nyarán egymillió 336 ezer volt, ebből 940 ezer arab, és 370 ezer zsidó.

Lord Peel elők: Vagyis a kétszerese az 1922-es lélekszámmak.

Hogyan történik a certifikátok számának megállapítása

Mills megerősíti a bizottság elnökének a közbevető megjegyzését, majd a bevándorlási kvóta megállapításának, illetőleg a certifikátok kiadásának technikai műveletéről világosította fel a bizottság tagjait. A felvilágosítás szerint előbb a kormány tisztviselői a Jewish Agency tisztviselőivel karöltve speciális becslést készítenek, ami a gazdasági fejlődés és a zsidó gazdaságokban lévő munkaviszonyok megvizsgálására terjed ki. Ezután vizsgálja meg a kormány a Jewish Agency előterjesztését, illetve követelését a certifikátok számára vonatkozólag. A végleges döntés joga a főkörményzót illeti meg.

Egy őszinte beismerés

Mills ezzel kapcsolatosan megállapította, hogy

a nagy prosperitási években nem voltak teljesen megfelelőek a munkásszükségletekről eszközölt becslései, aminek az a magyarázata, hogy a becsléseknél sovánnyabb esztendőket lehetőségére is gondolt.

Megállapította továbbá, hogy amennyiben tovább tart a gazdasági expanzió, úgy feltétlenül szükség van munkástartalékra.

A továbbiak során a zsidó bevándorlás különböző kategóriáiról beszélt a kormány bevándorlási osztályának főnöke. Elmondotta, hogy a kormány nemcsak a munkásbevándorlás kérdését kezeli a leggyöbbséggel, hanem a többi bevándorlási kategóriákat is nagy körültekintéssel ellenőrzi. Különösen a tőkés bevándorlásra vonatkozik ez. A kormány az összes bevándorlási kérvényeket gondosan megvizsgálja annak megállapítása végett, hogy a szóbanforgó bevándorló ténylegesen rendelkezik-e az előírt tőkével. Ami a hozzátartozók bevándorlását illeti, Mills kijelentette, hogy

egy certifikáttal átlagosan két személy vándorol be Palesztinába.

1935-ben az összbévándorlás 60 százalékát alkották a hozzátartozók.

Sir L. Hammond bizottsági tag: A hozzátartozók száma hómérfője valamely ország prosperitásának.

Mills: A munkascertifikátok 60 százalékát, nőtlen és hajadon személyek kapják. Ez nemcsak a munkásbevándorlókra, hanem a kapitalistákra is vonatkozik.

A diákbevándorlásról szólva, Mills azon nézetének ad kifejezést, hogy ez a bevándorlás eddig igen korlátozott volt.

A bizottság egyik tagjának kérdésére Mills kijelenti, hogy

egyetlen certifikáttal bevándorolt zsidóról sem tud, aki terhére lett volna a köznek.

Lord Peel azután a kormány és a Jewish Agency együttműködésére nézve intéz kérdést a bevándorlási osztály főnökéhez. Mills elmondja, hogy a Jewish Agency reprezentánsait a cionista kongresszus választja és az Agency különböző osztályai együtt működnek a kormánnyal. Ő maga a Jewish Agency bevándorlási és politikai osztályával dolgozik.

Az arab bevándorlás

Lord Peel azután az arab bevándorlásra nézve kér felvilágosítást Mills-től. A bevándorlási biztos kijelenti, hogy nincs szabályszerű arab bevándorlás, a kormány azonban tudja, hogy Transzjordániából és Hauranból időnként bizonyos számú arab jön Palesztinába. Nem tudja ezeknek pontos számát, jellemző azonban, hogy

Palesztina vonzóerőt gyakorol a szomszéd országokból jövő bevándorlókra.

Ezen bevándorlók egy része hosszabb ideig marad az országban, míg hozzátartozóik visszatérnek régi hazájukba.

Az arab munkanélküliség, mese

Lord Peel: Mi az oka az illegális arab bevándorlásnak?

Mills: Munkalehetőségek hiánya a szomszéd országokban, munkáserők hiánya Palesztinában és az itteni magas munkabérek.

Lord Peel: A palesztinai arabok között nincsenek munkanélküliek?

Mills:

Az az állítás, hogy a palesztinai arabok körében munkanélküliség uralkodik, mese. Ha valóban volna munkanélküliség, úgy nem jönnének haurani és

Csak 1 krém tartalmaz Eucerint a **NIVEA-KRÉM**

... mert a bőrökön Eucerint nem helyettesíthető meg a legdrágább luxushármellem!

transzjordániai arabok Palesztinába. Palesztina gazdasági fejlődése nagy lépésekben halad előre és nincs ok aggodalomra jövőjét illetőleg.

Sanghaitól Newyorkig

A bizottság tagjai ezután ismét a zsidó bevándorlás kérdésére tértek vissza. Különösen aziránt érdeklődtek, hogy milyen országokból rekrutálódnak a zsidó bevándorlók és milyen az arány az egyes országok bevándorlói között.

Mills: Az angol utlevélkirendeltségek és a Palesztina-hivatalok együttműködése Sanghaitól Newyorkig terjed.

Lord Peel: Vagyis az egész világra!

Mills ezután csak nagy általánosságban érintette az ország befogadó képességének gazdasági alapelveit, megállapította azonban, hogy

a zsidó bevándorlás nemcsak gazdasági, hanem politikai kérdés is. A bevándorlási osztály főnökének ezt a megjegyzését helyesséssel fogadták a bizottság tagjai.

Mills kijelentette továbbá, hogy a zsidó bevándorlási kvóta megállapításánál a főkörményzó mindig szemelőt tartja az ország befogadóképességét, miután az arabok attól félnek, hogy zsidók fogják elfoglalni helyüket. Ez a félelem volt az arab sztrájk egyik oka.

Lord Peel: A palesztinai kormány jelentése megállapítja, hogy a lengyelországi zsidó bevándorlás továbbra is eddigi színvonalán halad, a németországi zsidó bevándorlás növekszik, míg az oroszországi megszűnt.

Mills: Ez így is van.

Lord Peel: Jellemző illusztrációja ez az európai államok jelenlegi történetének.

Sir Harold Morris: Hány zsidó tőkés helyezkedett el a mezőgazdaságban?

Mills: A mezőgazdaságilag letelepedett zsidó tőkésék számaránya ugyan kevés, a cionisták azonban mindent elkövetnek annak érdekében, hogy a zsidókat a falura koncentrálják.

Az utóbbi időben lényegesen emelkedett a mezőgazdasági munkások száma, ami részben az arab sztrájkra vezethető vissza.

Heron őrnagy vallomása

A bizottság ezután Heron őrnagyot, a kormány egészségügyi osztályának vezetőjét hallgatta ki. Amikor Heron elfoglalta a tanuknak fenntartott helyet, Lord Peel, megjegyezte, hogy a bizottság nem vár sokat az egészségügyi hivatal vezetőinek kihallgatásától, miután a bizottság feladata a mandátum végrehajtásának vizsgálatára vonatkozik és a betegségek nem tesznek különbséget fajok és nemzetiségek között.

Heron mindenképp kijelentette, hogy Palesztina egészségügyi viszonyai kielégítőek és a kormány egyenlő mértékben segíti a lakosságot egészségügyi tekintetben. De míg az araboknak csak a kormány segítsége áll rendelkezésre, addig a zsidók külföldi támogatásban is részesülnek. Míg a kormány évente 180 ezer fontot fordít közegészségügyi célokra, addig a zsidók, akiknek a száma is kisebb, mint az araboké, évente 318 ezer fontot fordítanak közegészségügyi célokra. A zsidók ezért tökéletes egészségügyi intézmények fölött rendelkeznek, míg a kormány teljesítményei az arabok területén, különösen a falvakon sok kívánnivalót hagynak maguk után.

Heron ezután rámutatott az arabok gyermekhalandóságának magas százalékarányára és kifejtette, hogy ezzel szemben a zsidóknál igen alacsony ez az arányszám, ami kitűnő anya- és csecsemővédő intézményeiknek köszönhető. A halandóság általában csökken, a születési arányszám növekedett, különösen a mohamedánoknál.

A tanu kijelenti továbbá, hogy sok az orvos az országban. Átlag 600 lakóra esik egy orvos. Ezért sok orvos kénytelen más foglalkozásra áttérni. Ezzel szemben üdvös jelenség, hogy számos elsőrendű szakorvos telepedett le az utóbbi időben az országban. Heron kihallgatása félórát tartott.

Benjamin G GLI és Nagy Kaló

legnagyobb filmje:

„ÁVE MÁRIA“

Csütörtökön indul a

CAPITOLBAN

A Habsburgok a restauráció fejében elfogadják a fajelméletet?

Prága, november 23. A „Prager Mittag“ című napilap bécsi közlése szerint a Habsburgok és Hitler között tárgyalások folynak a restauráció kérdésében.

A monarchista mozgalom ezzel — antiszemita színezetet kap, — írja az idézett újság — míg másfelől a „nemzetien ki-

Nobel-díjas

Thomas Mann

József Egyiptomban

600 lap, nagy alak, füzve 211 lej. A nagy trilógia utolsó kettős kötete. — Thomas Mann: Jakob, kötve 158 lej. József, kötve 158 lej. LEIPAC-nál Cluj. Postán utánvétellel.

hangsúlyozott“ köröket meg akarják nyerni a Habsburgoknak.

A lap megjegyzi, hogy a legitimisták vezére, Wiesner báró, aki zsidó származású, vissza akar lépni. Helyébe Max von Hohenberg herceg, Ferenc Ferdinánd fiát említi. Glaise-Horsteneu osztrák miniszter, aki az utóbbi napokban ismételtelen kijelentette, hogy mint tartalékos tiszt esküt tett a császárnak és esküjét nem fogja megszegni. Horsteneu erősen nemzeti érzelmű.

— Bazu Constantinescu Moszkvába készül. Bucarestből jeltünk: A Capitala jelentése szerint Cantacuzino az orosz Aero Club meghívására a jövő hónapban Moszkvába repül.

KÖZGAZDASÁG

Az üzletek kirakataiban elhelyezett árjelző cédulák is repülőbélyegkötelesek?

Mikor kell repülőbélyeget alkalmazni?

Cluj, november 23. A cluji kereskedelmi testület felkérésére Domilescu tanár, a nemzeti repülőalap kiküldött ellenőre nemrégiben szakelőadást tartott a repülőbélyegkötelező alkalmazásának vitás eseteiről. Ennek az előadásnak az alapján közöljük a következőket:

A repülőbélyeg alkalmazásánál a hirdetések, reklámokon és a borderókon, valamint a borderók kiállítására tekintetében nagyon sokan nem alkalmazkodnak az utasításokhoz. Jövő január 1-től újból fel kell bélyegezni, illetve új borderókat kell készíteni.

Az előadó véleménye szerint a több nyelven készült hirdetések, reklámok, cégtábláknál minden egyes nyelv után külön le kell róni a hirdetés tábla nagysága szerinti bélyeget. A kocnikon, teherkocnikon, stb. alkalmazott reklámok szintén borderón bélyegezendők.

A mozgósínházakban vitett hirdetések bélyegilletékért egyformán felelősek a hirdető és a moztulajdonos.

Ugyancsak az előadó véleménye szerint az üzletben és kirakatokban levő árukon elhelyezett, az áru megnevezését, minőségét vagy árát jelző címkék is bélyegkötelesek és ha sok van, akkor százként ajánlja borderóba foglalni és a bélyeget ott leróni.

Ugyancsak bélyegkötelesek véli a fal, asztali, előjegyzési naptárakat, ha azokon cégnyomás vagy reklám van; függetlenül attól, hogy pénzért árusítják vagy ingyen adják. Bélyegkötelesek az étlapok, színházi és egyéb programok, melyekre cégek címei vagy reklámjai vannak rányomva, ugyancsak a cégnyomással vagy valamilyen árucikk reklámjával ellátott számlójegyzékek és blokkok. Ezekre nézve az aviatikai bélyegkötelező pontjánál kérhető egy globális összeg megállapítása a bélyegkötelező megváltására.

A nemzeti repülőalap központi vezetőségének egy újabb rendelkezése értelmében az Állami Sorsjáték, a CAM (állami monopól) irodáinak és üzleteinek, dohánytözsédeknek cégtáblái és reklámjai bélyegkötelesek. Ugyancsak az újságok cégtáblái és reklámjai, kivéve a lap tartalmát jelző hirdetések.

Minden kereskedelmi reklám jellegű hirdetés, uccán és nyilvános helyiségben osztogatott szórócsúda bélyegköteles. Általában minden, aminek reklám a célja, függetlenül a formájától.

A részvénytársaságoknak a pénztárnaplón és leltáron kívül szabályszerűen felbélyegzett jegyzőkönyvet kell tartaniuk külön a közgyűlések és külön az igazgatósági ülések céljára.

Az alkalmazotti (4 és 8%) adók befizetése

sére szolgáló könyv nem bélyegköteles. Az adófizetésre vonatkozó, az adóhivatalhoz benyújtandó statokra azonban a repülőbélyeget akkor kell felragasztani, amikor a fizetés történik, függetlenül attól, hogy az adó befizetése mikor történik (pl. hetifizetések

esetén).

A megrendelési lapok (jegyek) a megrendelés szállításra történt elfogadása esetén azonnal bélyegezendők, nyugta gyanánt és két részből álló bélyeggel.

A szállítási, átadási, átvételi, expedíciós, kísérő, stb. jegyek, jegyzékek, bonok, elismervények, bárhol is neveztesse azokat és akár alá vannak írva, akár nem, a kibocsátó vagy átvételi részéről és függetlenül attól, hogy a szóban levő árurol számla is kibocsátatik vagy nem, nyugta gyanánt bélyegezendők. Ugyancsak nyugta gyanánt bélyegezendők az árut kísérő számlamásolatok és borderók, jegyzékek.

Előadó szerint nyugta gyanánt bélyegezendők a választásra küldött áruk átvételi jegyzéke.

A 100 lejig terjedő számlák és nyugták repülőbélyegkötelezettsége még nem tisztázott.

A számlatörlesztésre történő részletfizetések, akár elismervénnyel történik, akár a számlával vagy bonnal eszközölendő, melyen 1% repülőbélyeg rovandó le.

Buforszóvel Szöveg Kárpitos kellékek

Tapitex S. A.

legolcsóbban
CLUJ, Calea Regele Ferdinand.
Telefon: 14-52.

Megszigorították a kiskereskedők által vezetendő könyvek ellenőrzését

Cluj, november 23. A cluji törvényszék egy a múlt héten hozott ítéletében megállapította, hogy a patenta fixával megadózott kiskereskedő az Ardeal területén érvényben levő kereskedelmi kódex értelmében kereskedelmi könyvek vezetése nem köteles, megsemmisítette a Casa Fondului Nat. által kiadott büntetést, amelyet az aviatikai bélyegkötelező is ellátott pénztárnapló és leltárkönyv hiánya miatt szabott ki. Az ítélet nem jogerős. Ezzel szemben a pénzügyminiszter újabb rendeletben utasította a pénzügyi ha-

tóságokat, hogy — tekintettel a semmitiszék egy 1927. évi döntésére, amely a bélyegkötelező által előírt pénztárnapló és leltárbeszerzésének és tényleges vezetésének kötelezettségét a kiskereskedőkre nézve is megállapítja, — az ellenőrzést e tekintetben szigorúan hajtsák végre és kihágási jegyzőkönyveket vegyenek fel a nem alkalmazkodókkal szemben, amelynek további következménye az évi adó egynegyedével való büntetés.

Tizenhat textilipari vállalat kapott géphehozatali engedélyt

Legutóbb a következő textilipari vállalatok géphehozatali iránti kérései nyertek kedvező elintézkést:

Tesatorille Reunite S. A. Bucuresti, különböző szövőgépeket importál Svájcban 58 ezer svájci frank értékben.
Industria Textila Orasteana, 8000 márka

értékben importál egy főzőkazánt és más gépeket Németországból.

Filatura Dunarea S. A. R. Bucuresti, Japánból importálja gépeit 180 ezer yen értékben.

Buwag Bucuresti, 11 ezer csehkorona értékben Csehszlovákiából és 4350 silling értékben Ausztriából importál.

Industria Textila Cismadie, 14.850 márka értékben Németországból hozza be az engedélyezett gépeket.

Papit Bucuresti, 342 angol font értékben Angliából hoz be tekerelő gépeket.

Noua Filatura de Bumbac Bucuresti, 22.748 márka értékű gépek importjára kapott engedélyt Németországra.

Industria Textila din Banat S. A. Timisoara, 2912 márka értékben pamutfonóhoz szükséges gépeket hoz be Németországból.

Uzinele Trebitsch & Fil Bucuresti, szintén Németországból hozza be műselyemszövőgyártáshoz szükséges gépeit 2960 márka értékben.

Industria Textila Aradana, 13 ezer silling értékben Ausztriából, 64.022 svájci frank értékben Svájcban, 93.900 francia frank értékben Franciaországból és további 5250 silling értékben szintén Ausztriából importál különböző textilgépeket.

Filatura Romaneasca de Bumbac, részben Németországból hoz be gépeket 23 ezer márka és részben Svédországból 14 ezer svéd korona értékben.

Filatura Nationala Bucuresti, centrifugális szivattyút importált Ausztriából 4000 silling összegben.

Arly harisnyagyár Bucuresti, új kötőgépeket hoz be Németországból 250.000 lej értékben.

N. Rizescu Branesti, mintegy 150.000 kgr. súlyú textilipari gépeket importál Németországból 10 millió 800 ezer lej összegben.

Tesatoria Stan Rizescu Bucuresti, különböző textilipari gépeket importál Németországból 9000 márka és Csehszlovákiából 150 ezer csehkorona értékben.

Bumbacaria Romaneasca Jilava, szintén Németországra kapott behozatali engedélyt 8610 márka értékben.

Spécialitátek apróbbes laboratoriumi munkájának köszönhető, hogy a
RUDER, KÖLNIVIZ, ARC-SZAJ, FESTÉK PARFÜMÖK gyártásában

Creations NHB

kémiai és tökéletesítés és közműveltség legmagasabb fokát érték el.
Próbálja ki csokor! Kötések:
Kérje teljes bejelentést a legjobb drogériákban, gyógyszerészekben és üzletlátszóban.
Engros beszerzési forrás: N. H. Balthazar, Bucuresti, Str. Selari 7.

Érvényben az adófelbecselési bizottság döntése, ha valamelyik bizottsági tag aláírása hiányzik. A bucuresti itélőtábla V. szekciójára Spodheim & Co. cég adórcursa folytán kimondotta, hogy az adófelbecselési bizottságok döntései érvénytelenek, amennyiben a döntésről valamely bizottsági tag, vagy a bizottság titkárnak aláírása hiányzik.

Részleges amneszia a repülőbélyegkötelezősoknál. A repülőbélyegkötelező törvény módosító tervezetét a kormány elkészítette. Az új tervezet már figyelemmel van arra, hogy a 600 millió lejre előirányzott költségvetési bevétel helyett az idei év első feleben 520 millió lej folyt be repülőbélyegkötelező és így a jelenlegi illetékeket a tényleges helyzethez módosították. Az új módosító törvény megszünteti mindazokat a kihágási eljárásokat, melyek a bélyegkötelező életbe lépté és a végrehajtási utasítás közzététele közötti időből származnak.

Athénben megkerült a Földközi tengeren eltűnt Lazar Herdan

Bucuresti, november 23. Athéni távirat szerint Lazar Herdan, az ismert bucuresti nagyiparos szerencsésen Pireuszba érkezett, Eremia nevű matróza kíséretében. Mint ismeretes, Herdan Földközi tengeri utra indult volt hónapokkal ezelőtt egy halászbárkán és azóta nem adott életjelet magáról.

Aggasztó mér teket őt az amerikai kikötőmunkások és matrózok sztrájkja

Newyork, november 23. A kikötőmunkások és matrózok sztrájkja aggasztó méreteket öltött, mivel a mozgalmhoz csatlakozott 2000 kereskedelmi hajózási tengerész is. Ezenkívül a hajóskapitányok, a révkalauzok és hajómérnökök szövetségei bejelentették, hogy csatlakoznak a sztrájkhoz. A sztrájk már 26 nap óta tart és nincs kilátás rá, hogy a közeljövőben véget érjen.

Cáfolják a német-országi diplomáciai kapcsolat megszakítását

BERLIN, november 23. A Havas jelentése szerint német kormánykörök határozottan cáfolják azt a világsajtóban elterjedt hírt, hogy a német kormány megszakította volna a diplomáciai összeköttetést Szovjetországgal.

minőségileg utánozhatatlan. Néhány évtized óta az egész világ egészségét óvja. Orvosi-lag ajánlja.

Ujult a harc Adeverul

Az Universul új vezetőségét

Bucuresti, november 23. Dimineata és az Universul folyó harc egy új fejezetet. Az egész román sajtó érdeklődéssel kövölte a vállalat közötti küzdelem ország politikai életére bélyegét. A hónapok óta tartó vitésekbe is ácsapott Adeverul és a Dimineata akkor befejezte, az Ujult is felváltva egy-közül a lap egyik felrovat: Cine sunt? (Ki Mit akarnak?) vált tartalommal hívja fel arra, hogy egyrészt mineateat zsidó nevű részt pedig, hogy ezeknek kommunista diktaziában.

Az Ujult állandó látvány, nem volt határ részvénytársaság sors megírta, a lapok nyitott be és a lapok irányítását vették át. E és a Dimineatából a C és Lubin igazgatók, pénzügyi érdekeltől azonban közlelőnye nem adott. Sadoveania tagja és volt elnöke, a legnagyobb gyönyör vette át a lapot és két újság Branis és Teodorescu Branis került. Hogy milyen lapvezetés mögött, artek még nincsenek sajtókörökben keringő pok részvénybőrség volna át és ezzel az a cseh tőkével is birkezesi ipar érdekszférát.

Az Ujult lap pontos hova nyesek decemberi ülésállapítani, az Universul szik nem elégti ki szombati és vasárnap megindult a támadás neate ellen, az eddigi szokott hangnemből, séggel, hogy ezuttal a méli Mihail Sadoveanu bati számában, miut propaganda vádjával vezetőit, megállapítja Labin, a lap volt igazgatója Párizsba mentek. Ezu hir, hogy Sadoveanu, teanu és Teodorescu az Adeverul és Diminea

„Minden aprólékos felmerült az a természet az Universul — ki ne tőségöt? Amikor Bra Constantin Graur és Pauker apja és Pauker Adeverul és Diminea tek, az ilfovi törvényvételi szerződést kötöt ződést kötöttek ma? ezt a hármat? A váll gi helyzetben volt, p be a pénztárba és az

Jön: ÉRE

HAR ZION HAR CARMEL

együttműködés, mely palestinai lobogó alatt közeledik Románia és Palestina között. Hadsereg utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantinából Hajfába:

Har Zion	november 26	Har Carmel	december 17
Har Carmel	december 3	Har Zion	december 24
Har Zion	december 10		

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

a

„Kedem” utazási iroda

aradeli és banati vezérképviseleténél

Teljeskörűen ügyekben a

Lazar Bercovici Constantia

Telefon: 174. Távirat: Bercov

Ujult erővel indult meg a harc az Universul és az Adeverul-Dimineata között

Az Universul élesen támadja az Adeverul és Dimineata vezetését. Sadoveanu Mihály ellen is támadást intéz az Universul

Bucuresti, november 23. Az Adeverul-Dimineata és az Universul között hónapok óta folyó harc úgy látszik még nem ért véget. Az egész romániai közvélemény feszült érdeklődéssel kíséri a két nagy lap vállalat közötti küzdelmet, mely az egész ország politikai életére rányomta a maga bélyegét. A hónapokkal ezelőtti uccai tüntetésekbe is átcsapott sajtopolémia az Adeverul és a Dimineata a maga részéről akkor befejezte, az Universul azonban azóta is felváltva egy-egy állandó rovatot közöl a lap egyik feltűnő oldalán. A két rovat: Cine sunt? (Kicsodák?) és Ce vor? (Mit akarnak?) változatlan szöveggel és tartalommal hívja fel az olvasó figyelmét arra, hogy egyrészt az Adeverul és a Dimineata zsidó nevű egyének írják, másrészt pedig, hogy ezek a zsidónevű egyének kommunista diktatúrára törnek Romániában.

Kik az új tulajdonosok?

A rovatok állandó megjelentetése úgy látszik, nem volt hatás nélkül az Adeverul részvénytársaság sorsára. Mint azt már megírtuk, a lapok nyilvánosságra is hozták, hogy a vállalat vezetésében változás állt be és a lapok irányítását más személyiségek vették át. Kivonult az Adeverul és a Dimineata-ból a Graur család, Pauker és Lubin igazgatók, hogy helyüket más pénzügyi érdekeltiségnek adják át, akikről azonban közelebbi a lapok közleménye nem adott. Sadoveanu Mihály, az akadémia tagja és volt elnöke, a szenátus volt elnöke, a legnagyobb élő román regényíró vette át a lapok főszerkesztését, míg a két ujság igazgatása Branisteanu és Teodorescu Braniste ujságírók kezébe került. Hogy milyen tökecsoporthoz áll az új lapvezetés mögött, arról közelebbi értesítések még nincsenek. Közgazdasági és sajtókérdésekben keringő hírek szerint a lapok részvénytöbbségét a Revista vette volna át és ezzel az Adeverul-Dimineata a cseh tőkével is bíró romániai fegyverkezési ipar érdekszférájába kapcsolódna át.

Az Universul bizalmatlan

A lap pontos hovatartozását a részvényesek decemberi ülésén lehet majd megállapítani, az Universul azonban úgy látszik nem elégti ki a tranzakció. A lap szombati és vasárnapi számában újra megindult a támadás az Adeverul-Dimineata ellen, az eddigiek során már megszokott hangnemből, de azzal a különbséggel, hogy ezúttal az Universul nem kiméli Mihail Sadoveanun sem. A lap szombati számában, miután újra kommunista propaganda vádjával illeti a lapok volt vezetőit, megállapítja, hogy Brauer és Labin, a lap volt igazgatói, Bécsbe, majd Párizsba mentek. Ezután jelent meg az a hír, hogy Sadoveanu, Braunstein, Branisteanu és Teodorescu-Braniste átvették az Adeverul és Dimineata vezetését.

Az Universul támad

„Minden aprólékosabb nyomozás előtt felmerült az a természetes kérdés — írja az Universul — ki nevezte ki az igazgatóságot? Amikor Brauer Rosenfeld alias Constantin Graur és S. Pauker, Marcel Pauker apja és Pauker Anna apósa az Adeverul és Dimineata tulajdonába léptek, az ilfovi törvényszéken hiteles adásvételi szerződést kötettek. De milyen szerződést kötöttek ma? Ki állította talpra ezt a hármait? A vállalat válságos anyagi helyzetben volt, pénz már nem folyt be a pénztárba és az ország több helysége-

ben ingyen terjesztik és terjesztették a judeo-kommunista lapokat. Honnan származtak tehát az alapok a volt igazgatók kártalanítására és a vállalatot terhelő költségek fedezésére? A most létező hitelek és adósságokon kívül akadt-e még bizakodó vállalat, mely pénzt adott volna nekik kölcsön?

„Melyik bank adta az összeget, honnan származik az és ki garantálta? Ezeket a kérdéseket feltették mások is, akiknek Sadoveanu előtt ajánlották fel az Adeverul és Dimineata látszólagos igazgatását, de akik meggondoltabban és szerényebben visszautasították az ajánlatot, mert nem

kerültek nyilvánosságra az igazi pénzügyi alapok tulajdonosainak nevei. A közvéleménynek joga van tudnia és a kormánynak kötelessége kikutatnia: kik a tulajdonosok, honnan jön a pénz és ki garantálja a judeo-kommunista lapokért, ahol nem változott meg semmi, a cégtábla kis részén kívül, amelyet balkezessen festettek át a 23. fokú szabaddkőművesség titokzatosságával.“

Branisteanu és Sadoveanu

Az Universul vasárnapi száma még hevesebb támadást intéz a lapvállalat ellen és első oldalán terjedelmes cikkben kifejti, hogy továbbra is gyanuval viseltetik a lapok igazi szándékait illetően. A lap 3-ik oldalán pedig élesen megtámadja Sadoveanun. Felteszi azt a kérdést, hogyan kerül össze Burech Braunstein-Branisteanu Sadoveanun? Branisteanu a Bucurestiben a német okkupáció alatt megjelent Lumina című lappal a német nagyvezérkar szolgálatában állott, az áruló Sterevel és Beldimannal együtt, ugyanakkor pedig Sadoveanu Iasiban a „România” című lapot szerkesztette, mely hazafiasan állt a trón és a haza szolgálatában. „Hogyan magyarázható meg ez a hibrid

Komoly beteg a pápa

A pápa állapota komoly aggodalmat okoz környezetének

PÁRIZS, november 23. (Rador.) A Le Jour római jelentés szerint XI. Pius pápa beteg és állapota aggodalomra készteti környezetét. A pápa érelmeszesedésben szenved, ami nagyon legyengítette. Da cára nagy munkakedvűnek, a szentatyja sokszor kénytelen felfüggeszteni audienciáit.

Golyó általi halálra ítélték a novosibirski trockista-per összes vádlottait

Halálra ítélték Stickling német mérnököt, akinek megkegyelmezése érdekében a moszkvai német követ interveniált. Óriási felháborodás a német sajtóban a halálos ítéletek miatt

Moszkva, november 23. A novosibirski trockista-pör kilenc vádlottját tegnap golyó általi halálra ítélték. A haláraitelt vádlottak között van Stickling német mérnök is. A moszkvai német követ nyomban interveniált a szovjet-kormányánál, hangsúlyozva a Stickling ellen emelt vád alaptalanságát és azt kérte, hogy Stickling kegyelmi kérvényét nyomban továbbítsák a megfelelő helyre.

A novosibirski trockista-perben hozott ítélet az alábbi indokolást tartalmazza: A legfelsőbb haditörvényszék a bizonyítási eljárás lefolytatása után Noskov, Supin, Kurov, Liascenko, Andreew, Kowanko, Leonenko, Pesewonkow és Stickling vádlottakat golyó általi halálra és összes

anyagi javaik elkobzására ítélte. Az ítélet végleges és semmisségi panasszal nem támadható meg.

A Havas berlini jelentése szerint az egész német sajtó hatalmas felháborodással fogadja az orosz katonai törvényszék ítéletét, amely Stickling német mérnököt és nyolc más vádlottat halálra ítélte. A lapok hangsúlyozzák, hogy az ítélet önkényes és nemzetközi botránnyá fog fajulni. A Montag című lap ezt írja, hogy az ítélet teljesen indokolttá teszi Németországnak a moszkovita terroristákkal szembeni álláspontját és bizonyosságul szolgál arra, hogy mennyire szükséges a béke megmentése érdekében a szovjetellenes blokk.

Maniu Aradon részleges mozgósítást követelt, ha Magyarország felfegyverkezne

Maniu szerint azonnal meg kell erősíteni az ország nyugati határát. Antirevizionista gyűlések országszerte

Arad, november 23. Vasárnap az ország különböző városaiban antirevizionista gyűléseket tartottak, amelyek közül a legkiemelkedőbb a nemzeti parasztpárt aradi gyűlése volt, ahol ezrekre menő tömeg előtt Maniu Gyula is felszólt. Hosszu beszédében a volt miniszterelnök Arad és az aradi román intellektuelek szerepét ismertette Transilvániának Oromániához való csatlakozásának előkészítésében. Az egyesülést Alba-Iulian mondta ki az ország románosága és ezért ma is követelnie kell a román népek, hogy az albaiuliai határozatokat tiszteletben tartsák.

— Esküt tettünk Alba-Iulian — mondotta

többek között Maniu —, hogy egyesülni fogunk az ökirállyal. Ezt a fogadalmunkat meg is akarjuk tartani. Megesküdünk, hogy megvédjük határainkat és ezt az eskünket akár életünk árán is megtartjuk. A román nép jogait követeltük és ezért kértük, hogy Romániában demokrácia legyen. Monarchikus alkotmányos államban akartunk élni és tartjuk magunkat ehhez a határozathoz, nem fogjuk megengedni, hogy ebben az országban diktatúrát vezessenek be, hogy ebben az országban a nép jogait akár az urak, akár pedig a bolsevizmus diktatúrájával eltápos-sák. Elhatároztuk Alba-Iulian függetlenül a

Vermouth-Branca

a legantitikusabb és kielégíti a legnagyobb igényeket is.

szövetség Sadoveanu, a román nagyvezérkar lapjának igazgatója és Branisteanu Braunstein a bucaresti német parancsnokság hivatalos lapjának volt főnöke között? Milyen eszme- és érzésközösség hozta őket össze? Milyen közös nemzeti és... eszmecélkitűzés fűzi őket egybe? Milyen érdekekből társultak?

Vajjon Braunstein győzte meg Mihail Sadoveanun, hogy a „Lumina” útjain haladjon, vagy pedig Sadoveanu hiszi, hogy Braunsteint más útra vezetheti, mint az ezüst útja?

Meg fogjuk tehát mutatni, hogy mi rejlik e megdöbbentő szolidaritásuk mélyén, megemlítvén azok számára, akik meg akarják érteni az örök igazságot: ahogyan a szépség nem menti a prostitúciót, úgy a tehetség sem fed minden tévelygést és nem ment fel az erkölcsi magatartás alól.“

békeszerződésektől, hogy

igazságot teszünk a velünk együtt élő népeknek, hogy nem fogunk üldözni senkit, hogy igazságot téve, nekünk is igazság tétessék.

Ezután a fegyverkezés kérdésére tért át Maniu és elmondotta, hogy 1932 december 15-én, miniszterelnöksége idején, a királyi elnöklelet alatt koronatanács volt és ott Maniu indítványára elhatározták, hogy megerősítik az ország határait. Most ez a kérdés időszerűbb, mint valaha volt.

Ha Magyarország fegyverkezni akar, akkor mi nem állhatunk karbatett kezűkkel.

Mi nem akarunk megtámadni senkit, mi békét akarunk. De a határokat meg akarjuk őrizni! Mert ha Magyarország elhatározza a fegyverkezést, akkor nyilvánvalóan támadni akar és mi arra kérjük öfenségét, hogy

fújjon a kürtjébe és rendeljen el részleges mozgósítást, hogy Magyarország ne lephessen meg bennünket.“

Az ország megvédésére kérjük a fegyverkezést. Kérjük a nyugati határ megerősítését, ha Magyarország fegyverkezni.

A gyűlésen még számosan, többek között Mihalache, Sever Bocu is felszóltak.

A cluji gyűlések

Cluj, november 23. Vasárnap Clujon két revízióellenes gyűlést tartottak. A vármegyháza nagytermében a román frontarcsoport gyűlétek össze. Jelen voltak a turdai és oradeai szervezetek elnökei is. A gyűlés főszónoka Lutu, a helybeli szervezet elnöke volt, akinek beszéde alatt a jelenlevők három percig tartó csendben áldoztak a háboruban elesett bajtársak emlékének. Több felszólalás után Apostol Zamfil rokkantkapitány elnök indítványára a gyűlés üdvözlő táviratot küldött öfölegének és Stelian Popescunak. Giurgiu János tartott ezután revízióellenes beszédet.

A cluji egyetemi hallgatók „Petru Maior” egyesülete a Nemzeti Színházban rendezte meg antirevizionista gyűlést. A szónokok a román határok sérthetlenségét hangoztatták és esküt tettek, hogy soha nem szegődnek a szovjetbarát eszmék szolgálatába. A gyűlés emlékiratot szerkesztett, amelyet a királyhoz juttatott el.

Á!-Tolsztoj család perli 200 millió lejért a román államot

Bucuresti, november 23. A hotini törvényszék érdekes pert tárgyal. Egy Tolsztoj Szergej és Natalia nevezetű házaspár pereli a román államot 200 millió lej erejéig. A romániai lapok részletesen ismertették ennek a pernek hátterét, ami téves következtetésekre adott alkalmat. Az Adeverul mai számában levelet közöl, amelyben Tatjana Szukhotin, Tolsztoj Leó, a nagy orosz író lánya rámutat arra, hogy Tolsztoj gyermekeinek nem volt sohasem birtokuk Romániában és nem is perlik a román államot. Tatjana Szukhotin Rómából keltezte levelet.

Jön: ÉRETTSEGI, Fodor László szindarabja, a főszerepben: SIMONE SIMON

SPORT

Hengerelt az Universitatea

A Viktoria balszerencsével veszített Bucurestiben. Universitatea—Unirea Tricolor 7:2 (2:1)

Cluj, november 23. A Nemzeti Bajnokság utolsó fordulójára zajlott le vasárnap Clujon és az Universitatea kitűnő formában hengerelte le az Unirea Tricolor, ezzel is biztosítva legutóbb elért eredményeinek realizációját. Az egyetemi csapat nagy lelkesedéssel és elánnal küzdve érte el a szép eredményt.

Ritter szipjelére a következő csapatok léptek a pályára:

U: Seps, Borgea—Iarcovici, Stefanescu—David—Golub, Benkő—Paunescu—Szaniszló I.—Ploesteanu—Surlasiu.

Unirea Tricolor: Iliuta, Ionescu—Sucitulescu, Ilicescu—Kovacs—Steinbach, Boteanu—Tr. Ionescu—Alec—Niculescu—Bogdan—Iordache.

Az U már az első percben eredményes Paunescu révén, aki 20 méterről védtelenül gólt lőtt. Az Unirea Tricolor 3 perc múlva Niculescu révén egyenlített. A 17. percben Szaniszló értékesíti Benca kornerét. (2:1). Heves és izgalmas játékkal ér véget az első félidő.

Ujrakezdés után is azonnal az U támad és heves ostrom után Surlasiu ívelt beadásából Szaniszló szép gólt fejel. A 24-ik percben Paunescu Benkőt szökteti, ez Szaniszló elé tájal, akinek a lövése gól (4:1). Három percre rá Paunescu tör ki és már 5:1. Most szépen játszik a vendégcsapat és Niculescu szépít az eredményen (5:2), hogy néhány perc múlva újra Szaniszló legyen eredményes (6:2). A kitűnő formában levő Szaniszló éri el a hetedik gólt is, szépen helyezte szabadrugásával.

Az U csatárai közül Szaniszló van kitűnő formában, aki egyedül öt gólt lőtt. Mellette Paunescu és Benkő játéka emelkedett ki. A védelem és halvesor kifogástalanul működött. Seps a gólokat nem védhette. A vendégcsapat teljesen formán kívüli együttes benyomását keltette. Ritter jó bíró volt.

CFR—Viktoria 2:1 (0:0)

A kitűnő cluji együttes óriási küzdelem után minimális gólkülönbséggel veszítette el a mérkőzést. A Viktoria játéka nagy tetszést keltett ezuttal is Bucurestiben és a sajtó véleménye szerint is döntetlent érdemelt volna. A vezetőgól Auer a második félidő 25-ik percében úgy érte el, hogy kézzel nyomta a labdát a hálóba. Petre Vasile megítélte a gólt, amire a közönség körében botrány tört ki. A rend helyreállítása után a Viktoria már kedvetlenül játszik és Lengher közelről gólt ér el. A Viktoria gólját Sraja érte el, kéze-lésért megítél szabadrugásból. A Viktoria lelkesen játszott és sokat támadott. Radulescu kapus sok szerencsével mentette meg kapuját biztosnak látszó góloktól. Petre Vasile ítéleteivel állandóan a Victoriát sujtotta. A mérkőzést többször is kinos botrány szakította meg. Több néző megpróbálta letépni a pályát körülvevő drótkerítést, hogy a játsszó-terre léphessen. Marinescu rendőrprefektus vezetésével azonban közbeleptek a rendőrök és csendőrök, akiknek sikerült lecsendesíteni a felzúgott kedélyeket. A közönség felháborodását Felecanak, a Viktoria játékosának Auer CFR-játékos által való inzultálása váltotta ki. A bucuresti sajtó részletesen foglalkozik a botrányral és elítéli az okozóit. A következő csapatok álltak fel:

CFR: Radulescu, Rosulet—Wetzer, Vintila—Fanescu—Rafinszky, Moldovan—Auer—Lengher—Barbu II—Bogdan.

Viktoria: Munteanu II, Straja—Felecan I, Pál—Pöp III—Nistor, Cornea—Munteanu I—Cociuban II—Felecan II—Căpusan.

Juventus—CAO 1:1 (0:0). A CAO ezuttal sem mutatott régi formájára emlékeztető játékokat. A sokkal gyengébb bucuresti együttes játéka meggyőzőbb volt. A gólokat Palmer és Bartha (!) lőtték. Bartha egy kornernél húzódtott előre és fejessel egyenlített. Bodola nem játszott. Jó bíró volt Muresan.

Gloria—Chinezul 2:2 (0:0). Meglepetés. Dobra (11-esből) és Fritz, illetve Tierjung és Bajusz a gólvörök. Bíró Bărsu.

AMEFA—Crisana 3:2 (0:0). Kétezer néző előtt hétfőn zajlott le a mérkőzés, mely vasárnapról a nemzeti parlaspárt antirevizionista gyűlése miatt maradt el. Az első félidő heves küzdelem után döntetlenül végződött, de a szünet után AMEFA a 8. percben Prassler, a 11. percben Sardi révén már 2:0-ra vezet. A Crisana nagy ostromba kezd és a 34. percben Szőke és a 42. percben Boksa révén egyenlített. A győztes gólt gyilkos küzdelem indult meg és a 45. percben Prasslernek sikerült befejeznie a győztes gólt. Ceareanu

bíró négy füttyjellel volt kénytelen befejezni a mérkőzést, ami a gólt és a mérkőzés végét is jelezte egyben.

A Nemzeti Bajnokság állása:

1. Ripensia	11	7	0	4	33	23	14
2. CFR	11	6	2	3	28	16	14
3. Venus	10	5	3	2	31	15	13
4. Gloria	10	5	2	3	20	16	12
5. AMEFA	11	4	4	3	17	14	12
6. Viktoria	11	5	1	5	23	23	11
7. Universitatea	11	5	1	5	25	26	11
8. Crisana	10	4	1	5	19	21	9
9. Crisana	9	4	1	4	19	19	9
10. Chinezul	10	3	1	6	19	34	7
11. Juventus	10	2	3	5	17	25	7
12. Unirea Tricolor	11	2	2	7	23	43	6

Nemzeti B) liga eredmények Nyugati liga:

Craiova. Rovine Grivița—Soimii 5:1 (2:0). Alba-Iulia. Craiovan—Unirea 1:1 (0:0). Satumare. Olimpia—Muresul 3:0 (1:0).

Carei. Viktoria—CFR Simeria 2:0 (1:0). Oradea. Phoenix—Stăruința 1:0 (0:0). Timisoara. CAMT—Jiul 3:0 (2:0).

Déli liga:

Iasi. Textila—Dragos Voda 3:1 (1:1). Bucuresti. Sp. Studentesc—Sporting 2:0. Braila. DUIG—IAR 2:1 (1:0). Brasov. ACFR—Victoria 5:1 (2:1).

Nemzeti C) liga eredmények

Brasov. Brasovia—CF Blaj 4:0 (2:0). Sibiu. Muncitorii Brasov—SSS (2:1 (1:0)). Timisoara. Banatul—Olimpia 7:2 (2:2). Electrica—Muncitorii Lugoj 3:3 (3:0).

Resița. UDR—Progresul 4:0 (0:0), Muncitorii—CFR T-Severin 8:0 (3:0). Magyarország eredmények: Ujpest—Ferencváros 2:0 (1:0), Hungaria—Phobus 4:1 (1:1), Elektromos—FC Szege 4:1 (3:0), Nemzeti—III. ker. 1:1 (0:0), Budai 11—Kispest 5:1 (1:1), Haladás—Erső 2:1 (2:1). A vasárnapi forduló után a bajnokság állása a következő: 1. Ujpest 17 p. 2. Ferencváros 17 p. 3. Hungaria 16 p. 4. Phobus 16 p. 5. Szege 12 p. 6. Elektromos 11 p. 7. Budafok 11 p. 8. Haladás 11 p. 9. Kispest 10 p. 10. Budai 11 p. 11. III. ker. 4 p. 12. Erzsébet Soroksár 2 pont.

Kerületi bajnoki mérkőzések. Echo—Napoca 3:1 (2:1). I. oszt. bajnoki. Avram Iancu—Haggyó 3:0 (0:0). I. oszt. bajnoki, CSMC—Echo 1:0 (1:0), ifj. bajnoki, Napoca—U 2:1 (2:1), ifj. bajnoki, Unirea—CFR 5:1 (2:0) ifj. bajnoki, CAC—UEC 26:0 (8:0) ifj. bajnoki.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Ma este: Liszt-emlékhangverseny

A Magyar Zenekonzervatórium a világhírű zeneszerző és zongoraművész Liszt Ferenc születésének 125-ik és halálának 50-ik évfordulója alkalmával november hó 24-én a Davila Színházban nagyszabású zenekari hangversenyt rendez. A zenekonzervatórium filharmónikusai hónapok óta szorgalmasan próbálnak és reméljük, hogy minden dicsőretek megérdemlő munkájuknak meg is lesz az eredménye és zsufozt ház fogja élvezni a műsor minden egyes számát, amit az alábbiakban ismertetünk röviden:

1. Les Préludes: Szimfónikus kötemény nagy zenekarra.
2. A lelkésdés dala. Enekli az Iparos Egyet dalkara.
3. Es-dur zongoraverseny zenekarral. Előadja B. Zsembery Elvira zongoraművésznő.
4. Loreley, dal szopránzólóra, zenekari kísérettel enekli M. Lévy Ilonka énekművésznő.
5. Méfiszó keringő nagy zenekarra. Epizódok Lenau Faustjából és tánc a falu kocsmájában.

A 60 tagu szimfónikus zenekar városunk legkiválóbb zenészeiből alakult, Zsizsmann karmester vezetése alatt.

Az előadás kedden este pontosan 1/2 9-kor kezdődik és kezdéskor a terembe vezető ajtókat lezárják, miért is pontos megjelenést kér a rendezőség. Jegyek a színház pénztáránál d. e. 10—1-ig, délután 4—8-ig kaphatók.

A ROMÁN OPERA MŰSORA

Szerda, november 25: André Chenier. (Emil Marinescu a bucuresti Opera tenorjával.) Péntek, november 27: Cigánybáró. (Emil Marinescu a bucuresti Opera tenorjával.) Szombat, november 28: Rigoletto. (Iskolai matiné.)

Vasárnap, november 29 (este): Traviata. (Pia Igy szopránnal.) Hétfő, november 30: Szimfónikus hangverseny. Santalquido zongoraművészzel.) Szerda, december 2: M. Butterfly. (Pia Igy szopránnal.)

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Halálbrigád. Drámai erélyű, csodálatosan művészi film az idegenlégió életéről. Rohanó tempó, lenyűgöző látványok, izgalomban bővelkedő mese. A főszerepekben négy sztár: Ronald Colman, Claudette Colbert, Victor McLaglen, Rosalind Russell és 10.000 szereplő. Némethil bezzét világsiker. Rendezte: Frank Lloyd. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor. Műsor előtt a legfrissebb Fox világhíradó.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: 3 film román és magyar feliratokkal: I. Helye a gyermekeknek. Mélyen megható dráma. Jackie Cooper-rel. II. asszony a hálóban. Vigjáték. Elisa Landi, David Manners. III. Journal. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, november 24.

Bucuresti. 6.50: Reggeli torna, vidám zene, hírek. 13.15: Zene. 18.15: Szórakoztató lemezek. 19.15: Gramofon, előadás, hírek. 20.10: Stanculescu Vazul énekel. 20.35: Sazla mondolinenekar. 21.20: Rádiózenekar. 22.45: Simonis Szimfon, allegro hegedűre és zongorára. 23.20: Vendéglői zene.

Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek. 8.00: Felolvasás. 13.05: Cigányzene. 13.30: Hírek. 14.30: Lemezek. 14.40: Hírek. 17.10: Asszonyok tanácsadója. 18: Az Operaház zenekara. 19: Előadás. 20.15: Irodalmi est Ady emlékére. 21.15: Szalonzene. 22.20: Hírek. Zongózenekar. 23.45: Olasznyelvi előadás. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19: Francia nyelvoktatás. 19.30: Mezőgazdasági félóra. 21.05: Előadás. 21.35: Hírek.

Bécs. 20.25: Lemezek. 13: Szórakoztató zene. 15: Lemezek. 18.25: Dalok. 24.20: Jazz.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Aláírt kereseknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetéseket díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbeli mellékeltve van.

27 éves, biztos egzisztenciával bíró, intelligens, jó családból való zsidó fiatalember házasság céljából megismerkedne ort. zsidó családból való intelligens és megfelelő hozománnyal rendelkező 21—24 éves leánnyal. Levelet „Schadchen nélkül” jellegre a kiadóba kéri.

Énösülhet jól prosperáló vállalathoz 30—35 évig műszaki ismeretekkel vagy mérnöki diplomával rendelkező izr. fiatalember. Fényes ajánlatokat Fuchs, Satumare. N. Filipescu 21 cimre.

1 millió lej Lészpénztőkével

betársulni vagy kereskedelmi vállalatba

Csakis minden információt kibíró komoly ajánlatok érdekelnek. A vállalat adminisztratív és kereskedelmi vezetőket vállalam. Megkereséseket „Welthandel” jelleg alatt e lap kiadóhivatala továbbít.

Clujon nyugdíjas állásban levő jókifejű, diplomás urinő férjhezmenne biztos egzisztenciájú, intelligens, 50 év körüli uriemberhez. Levelet „Biztos megélhetés” jellegre a kiadóba kérék.

Suche deutsche Erzieherin zu meinen swed Mädechen im Alter von 5—7 Jahren in die Provinz. Informationen bei Török Cluj, Regina Maria 28.

Autorizált könyvelő 100.000 lej készpénzzel megfelelő állást keres, esetleg betársulást. Cim a kiadóban.

Fűzőszalon, elsőrangban bevezetve, primárevőkörrel, átadó. Nem szakmabeli egyént kitanítok. Teljes című levelet a kiadóba „Fűzőszalon” jellegre kérék.

3 szoba és mellékhelyiségekből álló komfortos lakás, teljesen különálló lakrész, mérsékelt évi bérlet központban azonnalra kiadó. Str. Memorandului 10.

Házasságközvetítő adják le címüket „Sadchen” jellegre a kiadóba.

28 éves kellemes külsejű urileány férjhezmenne birtokoshoz vagy kereskedőhöz 200.000 lej hozománnyal. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő iroda Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

Fiatall fogorvos biztos megélhetést talál 20.000 lakosu aradmegyei járásszékhelyén évtizedek óta fogműtermek használt helyiség bérletével. Cim a kiadóhivatalban.

Naponta frissen fejt kóser tehé és bivaly tej — házhoz szállítva — kapható Schwartz Ignácól, Str. Gen. Poetas 28.

Az angol társaság köré nést olyan eszrah Churchill Anglia egyik nak a leánya. dig Newyorki jei között tárough hercege já. Sarah elmondja, hog az angol szokásos életgörők sorába

Amikor napvilágot angol admirális édesapám volt abbas első lordja. Ap rődni azzal, hog aznap esett el Ant

Édesapám mint legfőbb ura, az ang pataival együtt Ar kicist nehéz volt leánya született. születesemnek hus Bostonban voltam letésnapomat, hog fel a Radio-Keith-zában. A görők sz kem édesapám g apám egyetlen szü kezett meg, kivéve kat is kaptam ha csokor vörösrózsá táviratilag az egyi ben. Mondhatom, n lékezés itt a távoli Csáladom nyomb kenti öreg kastély egy csomó unokát világháboruban, a harctereken küzdöt a férfi nélkül mars Mondhatom, győ ehhez a kenti kast mert vagy nyole g ban, közöttük n Randolph.

Olyan fiatal volt volt arról sem, hog hogy apám nagy e láttuk, de ha ellát magával hozta I imádtunk. Ezzel k kat, mert minden orge-ot. Különbö kivéve rokoni körf

Menek légitár

Három- és négy repülőgépművelő v liát. Minden csalá ri, bombabiztos n elől. Olyan fiatal nem tudom, milye számára ez az álla hogy mi gyerekek

Kastélyunk leg szalonnak rendezt vörösbárony karó le a személyzet, szolgáló polcokat rendezték be. Pom tönöztek számunk amikor Zeppelin-t levittek minket é hálólhelyeinken. alatti szalonban szélgetni sem me minket.

Életem első négy félelem, pedig err boru. A szabályos látogatás a pincét kiegészítő részéne nagyon csodálkoz olyan szükségse dől azt, hogy de hogy este le kell élethalálharcot v mi kenti otthon dött, bár azt his dolguk lehetett t borzalmaít.

Lloyd Londonba vissz elkezdődött szám abba az iskolába rem is járt, de ban vakbóloperác

EMIL LUDWIG:

GYILKOSSÁG DAVOSBAN

(2)

A politikai bűnözés

Ezt a fogalmat először a francia forradalom vette föl, illetve kodifikálta: „A francia nép menedékjogot biztosít a hazájukból a szabadság miatt száműzetett külföldieknek; de kiutasítja a zsarnokokat.” (Az 1793-as jakobinus alkotmány 120. pontja). Ezzel a mondattal egy merész, formalizmus nélküli világ kezdődik: a szabadság világa. Azonban csak 1826-ban merete Guizot először híres írásában a halálbüntetést a politikai pörökkel kapcsolatban s végül kimondani, hogy egy cselekedet morális megítélése egészen más, mint a jogi. Megokolása ugyanilyen merész: a börtön arra a közbeeső időre való, amíg a politikai gyilkos eszméje uralomra kerül s a gyilkost szabadságra helyezi. Ez a gondolat Lajos Fülöp alatt törvényre lett s 1848-ban az alkotmány alapelvei közé került.

Ezt a sok tekintetben svájci gondolatot közvetlenül ezután átvette az új svájci alkotmány. (Az 1848-ban kelt szövetségi alkotmány 54. pontja.) A régi svájci ország, amely menedékjogot nyújtott a menekülteknek, az ország semlegesége következtében mélyült. Különben Svájc a szabadság szellemében viselkedik. Amikor a belgák 1833-ban először tagadták meg a politikai üldözöttek kiszolgáltatását, formálisan követte Svájc is s 1848-ban minden hadeni menekültet befogadott: velük együtt érzett a német reakció és üldözés ellenében s a német emberek százait mentette meg így. Amikor később egyik III. Napoleon elleni merénylet alkalmával Belgium a királygyilkost kivételesen mégis kiszolgáltatni kényszerült, a kis állam közül mindenekelőtt Svájc volt az, amelyik Anglia és Olaszország mellett a kivételezés elvét állhatatosan kárhóztatta.

A politikai bűnözés fogalma, amit a svájci büntetőjog, mint ílyet nem ismer, ezek szerint a különböző alkotmányokban erősen körvonalozott. Svájc — hagyományai következtében — a politikai meggyőződésből gyilkoló embert privilegizálja: „Politikai magatartás miatt nem hozható halálos ítélet.” (Az 1874-ben kelt szövetségi alkotmány 65. paragrafusa.) Ennek a tételnek az a megfogalmazás az alapja, hogy a gyilkos motívuma önzetlen, érzelme nemes: Viszont a politikai bűnözés a politikai cél hatékony eszköze, illetve az általános politikai mozgalom része kell, hogy legyen.

Mindéz persze az értelmezéstől függ, ezt pedig mindig a kor, illetve a pillanat politikai érzelme befolyásolja. Miért ítélte el 1898-ban Erzsébet királynő gyilkosát a genfi törvényszék s mentette fel 1924-ben a szomszédos lausannei bíróság Worowski gyilkosát? A két gyilkos közül az első egy idealista volt, aki bár téves uton, a világot a zsarnokoktól segítette megszabadítani; a másik ezzel szemben csak egyéni katasztrófájáért állt bosszút. A világ azonban az első esetben a gyilkos áldozata a szép, ártatlan királyasszony mellett, a másodikban viszont az áldozat, a kommunista forradalmár ellenében érzett.

Mig a multban a bosszúból vagy morális védekezésből elkövetett politikai gyilkosságot csak enyhébben ítélték meg, addig ma Németországban ünneplik, ha alkalmasnak tűnik a nemzet hatalmának emelésére. A dicőítésnek e rendszerével a politikai gyilkosság a Harmadik Birodalomban államilag jutalmazott eszköz a más pártok elleni harcban. Az államérvésnek ez újabb fokozása nélkül a davosi gyilkosság nem történik meg.

Nem csoda, hogy az új német gyilkosságok szereplői, a kör, ahonnan erednek az előbb érintet, elvesztett becsületből gyilkosokká lett személyekből oly lényegesen különböznek, mint ezek hangulata a cselekedet előtt és után. A különbséget a Rathenau-est tünteti föl a legjobban.

Rathenau

1922 június 24-én Rathenaut, a német birodalom külügyminiszterét pár fiatal tiszt, szökevény és gimnazista megölte. A következő nap a *Deutsche Zeitung* a következőket írja: „Valójában nemesség, nem pedig közönységesség, ami ezeket a fiatalembereket bűnözőkké tette. Egy demokráciától ellanyhult időben ezek az ifjak a tiszt becsületéhez, a vezető- és a követő-kultuszhoz ragaszkodtak.”

Vegyük szemügyre azonban közelebbről a gyilkosok e csapatját. A törzset az Ehrhardt brigád öt tisztje teszi, akik 1920 márciusában meg akarták dönteni a köztársaságot s jelöltjeik, Kapp és Jagow két napig tényleg uralkodnak is. Egy kocsi, amely Rathenau kocsjára várt az elhagyott környéken, lött Kern a miniszterre, miközben Fischer kézigaratot dobott a miniszter kocsjára, a harmadik az autót vezette, a negyedik pedig

két beavatottal a nyomokat próbálta fedezni. Ez utóbbiak közül a pör folyamán Tillessen azzal dicsekedett, hogy Nyugat-Németország több városában ő hívta életre a nemzetiszocialista munkáspártot, mivel „faji alapon” áll.

Rathenau gyilkosai

Egy másikat Eb'rmeyer birodalmi főügyész a következőképp jellemezte: „Günther tipikus szájhős, aki mindenképp hírességre törekszik, legyen ez akár herosztratoszi, a háborúban a legvisszataszítóbb módon viselkedett, elhagyta a zászlót, okmányt hamisított, vasúti szabadjegyért török hadnagynak adta ki magát.”

Hogy gyilkos specialista volt szó, ezt a köztudó a következőkkel támasztotta alá a törvényszéken: „Tulajdonképpen mindig ugyanarról a körrel, szinte mondhatnám ugyanazokról a személyekről van szó. Ehhez járul, hogy főleg nemzetiszocialista körökben ismételt játszottak kiváló miniszterek megölésének a gondolatával... A gyilkosok és a gyilkosok segédei mögött mindig látható a főbűnös a felelőtlen, fanatikus antiszemitizmus gyűlölettel eltorzult arca, amely az izgatás és a gyalázkodás minden eszközzel, köztük az itt is szóba került „Cion bölcsei” című szennyirattal az érletlen és zavaros fejekbe a gyilkolás ösztönét veti el... Bár e pör tanúsága ennek a pestisessé vált levegőnek a kitisztogatására szolgálma Németországban!”

Az egész pör teli volt pénzkérdéssel, kinek kit kellett megfizetnie, teli hazugságokkal Rathenauról, ugyhogy a főügyész a tettesek motívumait ironikusan így foglalta össze: „Rathenau ártalmas, nemzetközi zsidó. Továbbá: a tettesek erőszakos tettükkel a baloldali pártok puccsát akarták kihívni, hogy ennek révén polgárháború kerekedjék s ők fegyverrel a kezükben léphessenek föl s ily módon a győzelmet és a hatalmat megszerezzék. Végül: „elfogyott a pénzünk”, ezért kellett megölni Rathenaut.”

A kihallgatás folyamán az egyik tettes a következő motívumot hozta föl: „Rathenau egyike volt a háromszáz Cion bölcseinek, akik az egész világot zsidó befolyás alá akarják keríteni, ugyanugy, mint ahogy a zsidó Lenin is a köztulajdont jelentő gyarakat zsidó tőkével azért tette ismét üzeme-képessé, hogy az egész orosz nemzeti tulajdon zsidó kezébe kerüljön. Rathenau mint titkos bolsevista hűgát feleségül adta Radek bolsevista vezéréhez. Rathenau írásából nem olvastam semmit.”

A gyilkosság után

A gyilkosság előtti és utáni hangulatokról a gyilkosok a következőket mondták a tárgyaláson: „Este felé azt mondta Kern: „Hozzon a korcsmárostól egy üveg bort!” Erre azt mondtam: „Azt hittem nincs semmi pénz!” Erre azt válaszolta Kern: „Borra mindig jut, különösen egy olyan igazi hadd el hadd-estén, mint a mai.” Azután svéd puncsot és konyakot ittunk.”

A hangulat két órával a gyilkosság után: „Miután elkészültem, félegyre (a hadnagy vitte el az autót) találkát adtunk egymásnak a Siechen-féle sörözőben. A munkához rajtam katonaruha volt s ezért egy másik ruhát vettem föl. Azután elmentem a klub-bom teniszpályájára és ott kávéztam. Innen a Zoo melletti vendéglőbe mentem, ahol Kernnel és Fischerrel találkoztam. Este megegyeszer találkoztunk a Zoo melletti nagy sörcsarnokban. Ezután bátyámmal a Teutonia bajtársi egyesület korcsmájába tértem be, ahol meglehetősen ittam és aludtam is.”

A gyilkosok közül a legfiatalabbik a gyilkosság utáni harmadik napról a következőket mondta: „Hétfőre Kernnel és Fischerrel csónak kirándulást beszélünk meg a Vannseere. A csónakháznál horgonyt vetettünk s a zenét hallgattuk. Azután bemertünk Berlinbe. Fischer vásárolt egy virágcsokrot, mert valakivel találkozni akart. A következő nap ismét iskolába mentem.”

A harmadik, a gyilkosság estéjén a német nemzeti ifjak „fészkestejéjére” ment, ahol nagy hurrázással üdvözölték. „Mint Rathenau gyilkosát?” — „Igen.” — „A jelenlevők többsége diák volt?” — „Igen.” — „Ugy-e szólnak mint egy hőst ünnepezték ott?” — „Ugyis szólnak ige.”

Végül Kernnek és Fischernek egy thüringiai várbán a nyomára jöttek, az egyiket egy rendőr lötte agyon, a másik öngyilkos lett.

Egy csoportkép

Ugyanebből a körből származtak azok a tiszték, akik 1919 január 15-én Liebknecht Károlyt és Luxemburg Rózárt autóban először ütésekkal elkábították, azután agyonlőtték, a következő nap a gyilkosok csoportképet készítettek magukról. Egy hadnagy és egy vadász, akik Luxemburg Róza „gazdátlan” óráját magukhoz vették megfelelő kárpótlás ellenében felajánlották a Rote Fahne-nek. A bíróságon az orgvadászággal vádolt vadász ezt mondta: „A haza közönete illet meg bennünket ezért a cselekedetért!” Magukat a gyilkosokat eltéleltük előtt utlevelekkel látták el, kiszöktek külföldre és sohasem büntették meg.

Öt héttel később bizonyos Arco gróf megölte a bajor miniszterelnököt, Eisner Kurtot. Arcot halálra ítélték, a törvényszék kijáratánál egérvő éljenzéssel fogadták, azután megkegyelmezték neki s félévi börtön után szabadságra helyezték.

Négy év gyilkosság

A német köztársaság első négy évében a nemzeti jobboldal több mint 60 olyan szervezet létesített, amely a politikai gyilkosságot rendszerre nyilvánította. Az Oberland-féle szabadsapat egyik titkos írásában a tervezett puccs esetére vonatkozólag a következő áll: „A statáriális agyonlövéssekkel most már nem szabad humánusan eljárni; a köztársasági szervezetek vezetőire embere-

BUNDÁT SZÖRMÉT

a legújabb divat szerint vásárolhat:

WEISZ ERNŐ

szörmeszalón CLUJ,
Gólya-palota

inknek úgy kell lecsapniok, mint a vadakra. A szocialista vezetőket és nagyszájúakat a lakásukon kell agyon löni, a zsidókat le-tartóztatni és a kaszárnyába szállítani s valamennyit fölakasztani. Szociáldemokratákkal szemben inkább gyakorolható könyö-rület, mint zsidókkal. A sajtót tüstént meg kell szállni. Ha a szedők megtagadják a munkát, úgy a legközelebbi ötöt agyon kell löni és hullájukat a nyomdában hagyni.”

Az 1919-től 1923-ig terjedő négy év alatt 354 jobboldali gyilkosságról tudunk, büntet-len maradt ebből 326; ezzel szemben a bal-oldaliak részéről elkövetett 22 gyilkosság közül 4 maradt büntetlenül. A jobboldaliakat 90 esztendővel, 230 márkával és egy élet-fogytiglan tartó büntetéssel sújtották; a német jobboldaliaknak tehát egy gyilkosság átlag 3 hónap börtönbe és két márká pénz-büntetésbe került.

A nemzeti gyilkosságok nagy számának és csekély büntetésének oka az ezekben a gyilkosságotokban résztvevő emberek elszántsága és gyakorlata. Az állásnékülivé lett tiszték között kötelesség és gyakorlat volt „heroiku-san” élni, vagyis a politikai ellenfelet megölni, azután gyorsan eltűnni és mindenütt a bajtársak segítségére támaszkodni. Ezzel szemben a republikánusok oldalán a polgá-rok hittek a jog szentségében, a munkásokat a merényletek elleni szellemben nevelték, ahogy ezt Marx és Lassalle Proudhonnal és Bakuninnal szemben tanították. Két világ állott itt egymással szemben: az offenzíva a defenzívával, az erőszak a joggal.

A gyilkosok heroizálása

A politikai gyilkosság dicőítésével az új német szellem tökéletes logikáról tesz tanu-bizonyosságot. Az a szenvedélyes gondolat, hogy „jogos az, ami Németországnak haszná-l”, s hogy Rathenau gyilkosai nemzeti hő-sök, akiknek a sírját a mai német kor-mányszat babérral övezi, hogy a zsidók és szocialisták egyenlőként földönfutók, egé-szében viszont nem egyenlő joguak, mindez az ó-germán jognak felel meg, amely meg-különbözteti a szabad és a nem-szabad em-bert. Visszahozták a középkort, a nagy for-radalmat anulálták. Ha azután még, mint Ludendorff generális, a kereszténységet is megtagadják, úgy minden egyes keresztény katonát egyszersmindenkora feloldanak a legmélyebb konfliktus alól.

Quo usque tandem?

Felmerül a kérdés, hogy a világ megenge-di-e az ilyen erkölcsi alapja ellen intézett támadást ott, ahová a német kar még nem ért el. Vajon Európa törvényhozása elégté-telt szolgáltat-e minden becsületes szemlélo megbántott jogérzékének azáltal, hogy amint valaha a politikai gyilkosság, most a szükséges-védekezés jogának állapítja meg a fogalmát, amely az egyesnek az olyan kollektiv becsületesség kivédésére rendelkezé-sére áll, mint amilyent a politikai ellenfelek meggyilkolása vagy egész nép részek kirab-lása, megbecsületése és lelővése jelent? S a népek azt, amit bírálják jogérzéké a tör-vények szövszerinti szövegeivel szemben eddig csak egyes esetekben kicsikart kulturájának és erkölcsének jogos megvédésére formába önti-e a szociális bűnözés új formáival szem-ben? Hol marad Európa lelkiismerete, ha legjobb szellemei nem elég erősek a törvény-hozók védelmét kikérni azokra az ősi javak-ra, amiket a homály gyilkos kezei pusztít-tanak!

Mindaddig, amíg törvényeink az új közép-korral szemben a defenzívára nem térnek át, a davosi gyilkossághoz hasonló megtorló cselekedetek csak olyan indirekt eszközökkel igazolhatók, mint aminők a három legutóbb felmentett politikai gyilkos segítségére vol-tak. Enyhítő körülmények: a tettesek tiszta előlelete, nemes érületük és az az egész lelkiállapot, amelyben a tettet elhatározták és keresztülvitték. A szándék és a megfon-tolás, ami a gyilkosságot az emberléstől megkülönbözteti, két igen fontos, de nem az egyetlen kritérium. Ezért befejezésül hason-lítsuk össze a politikai gyilkosok említett két fajtájának a lelkiállapotát.

(Folytatjuk.)

HIRI

Radio
Colu
Inge
1937. typ.

Constru
nál Piata Unirii 31.

— DR. NACHUM GO
SILVANIAI ELŐADÁS
Goldmann, a zsidó világ
üggyezetősége elnöke és
népszövetségi főmegbizo
Transilvániába érkezik, s
Tomata méltó fogadtatás
előkészületek vannak a
silvániai utjának első áll
ahova 27-én érkezik és
este tartja meg előadás
címével, amelyben a zsidó
történelmi szerepét és a
ségének eddigi munkáját
Clujra 29-én vasárnap n
Nachum Goldmann és o
fogja előadását a Capit
tartani. A további prog
verhez képest változó
amennyiben Clujról Buc
utját Románia zsidóság
és december 3-án, csütö
misoarara, ahol szintén
tani. Ugy Clujon, mint
niai városokban is a zsi
zérét nagyszabásu ba
ünnepelni fogja, amely
lom összes vezetőgye
nyernek.

— Megérkezett Varsó
vete. Varsóból jelentik:
Varsóba Románia új köv
új román követet a pálya
tagjai, valamint a romá
képviselői fogadták.

— Szerencsés kimenet
fák Barladon és Focsau
son tegnap este össze
mozdony. Mindkettő suly
emberéletben nem esett
nyában a közlekedést m
tették. — Ugyancsak t
Focsani állomások közé
több kocsija kisiklott.
dozata itt sem volt a s

Szörmé

szüksé

a legujab
modellek
ban szere

Weisz

Cluj, C.
(Farkas
Szörmébe

— Avenol népszöve
az oxfordi és camb
Népszövetség új felad
lentik: Avenol, a Né
oxfordi és cambridgei
előadásában kijelente
ségtől ma már nem a
zetközi problémák me
azt, hogy erkölcsi mó
szövetség a kollektiv
kell hogy legyen a k
ének ellenőrzésére.

A dr. Paul Baratov jiddis szintársulat

ardeali turnéjának cluji programja:

November 30-án, hétfőn este 9 órakor a
Davila Színházban
Strindberg: Der Vater

Kedd d. u. 5 órakor:
Eikele Másik

Kedd este 9 órakor:
Hinkemann

Szerda este:
Ez Hádász

Csütörtök d. u. 5 órakor:
Sömá Jiszruél

Csütörtök este:
Jom Hád n

Szombat este a társulat Oradean, a Regina
Maria Színházban játszik.

HIREK

Radio Columbia Ingelen
1937. typ.
Constructio-
nál Piata Unirii 31. Telefon: 93.

— **DR. NACHUM GOLDMANN TRAN-SILVANIAI ELŐADÁSAI.** Dr. Nachum Goldmann, a zsidó világkongresszus párizsi ügyvezetője és a Jewish Agency Transilvániába érkezik, s a nagy zsidó diplo-matá méltó fogadtatására széles körű előkészületek vannak folyamatban. Transilvâniai útjának első állomása Oradea lesz ahova 27-én érkezik és 28-an, szombaton este tartja meg előadását „A zsidó sors” címmel, amelyben a zsidó világkongresszus történelmi szerepét és a kongresszus elnök ségének eddigi munkáját fogja ismertetni. Clujra 29-én vasárnap reggel érkezik dr. Nachum Goldmann és délelőtt 10 órakor fogja előadását a Capitol-mozgóban megtartani. A további programban az eredeti Verrehez képest változások állottak be, amennyiben Clujról Bucurestbe folytatja útját Románia zsidóságának nagy vendége és december 3-án, csütörtökön érkezik Timisoarara, ahol szintén előadást fog tartani. Ugy Clujon, mint a többi transilvâniai városokban is a zsidóság a kiváló vezetést nagyszabású bankett keretében is ünnepelni fogja, amelyre a zsidó társadalom összes vezetőegységéi meghívást nyernek.

— **Megérkezett Varsóba Románia új követe.** Varsóból jelentik: Tegnap megérkezett Varsóba Románia új követe: Zamfirescu. Az új román követet a pályaudvaron a követség tagjai, valamint a román-lengyel társaság képviselői fogadták.

— **Szerencsés kimenetelű vasuti katasztró-fák Barladon és Focsanián.** Barlad állomá-sán tegnap este összeütközött két tolató-mozdony. Mindkettő súlyosan megsérült, de emberéletben nem esett kár. Basarabesti irányában a közlekedést néhány órára beszünt-tették. — Ugyancsak tegnap este Sibtea és Focsani állomások között egy tehervonat több kocsija kislított. Szerencsére emberá-ldozata itt sem volt a szerencsétlenségnek.

Szörme-szükségletét

a legújabb párizsi és bécsi modellek szerint a legolcsóbban szerezheti be:

Weisz Tibor

Cluj, C. Regele Ferdinand 21. (Farkas Ernő ház)

Szörmeben nagy választék!!!

— **Avenol népszövetségi főtítkári előadása** az oxfordi és cambridgei egyetemeken a Népszövetség új feladatairól. Londonból jelentik: Avenol, a Népszövetség főtítkára az oxfordi és cambridgei egyetemeken tartott előadásában kijelentette, hogy a Népszövetség már nem azt várja, hogy a nemzetközi problémák megoldásában jogi, hanem azt, hogy erkölcsi módszert kövessen. A Népszövetség a kollektív közvélemény otthona kell hogy legyen a kötelezettségek teljesítésének ellenőrzésére.

Az Isten hatalma nagy...

Tafrov Nicolae Vinga községből a következőket írja:

„Feleségem, aki hosszú évek óta gyomor-és epebántalmakban szenved, egy üveg „Gastro D.” elhasználása után olyan feltűnő javulást mutat, hogy az egész közönségben feltűnést keltett ez a világhírű gyógyszer, szíveskedjenek még egy üveggel küldeni.”

Az amerikai Gastro D. azért lett oly népszerű és nélkülözhetetlen minden családban, mert 10-15 éves krónikus gyomor-, epe-, vese-, bél- és májbajokat, ideges makacs fejfájásokat rövid kúra után (3-4 üveg) tökéletesen meggyógyít.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárán és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárán Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— **Lépfenében meghalt egy Satmar megyei gazdálkodó.** Satmarból jelentik: A Satmar megyei Tataresti községben tegnap meghalt Tira Dumitru gazdálkodó. A gazdálkodó néhány napon át heves gyomorfájdalmakról panaszkodott, de orvost nem hívtak hozzá. Végül a községből dr. Berger Lajos körörszörűt küldte a községbe tévedt és megvizsgálta az akkor már irtózatos görcsökben fetrengő gazdálkodót. Végül is megállapította, hogy Tira lépfenében betegedett meg. Azonnal szérumért küldött, de mire a szérum megérkezett, a szerencsétlen gazdálkodó meghalt. A vizsgálat során kiderült, hogy a községben közvetlenül a gazda megbetegedése előtt ismeretlen betegségben elhunyt marhának mérték ki a húsát. A községbeliek csak hosszas faggatás után mesélték el ezt az orvosnak, aki azonnal jelentést tett a megyei főállatorvosnak.

A film pirosbetűs ünnepe!

Ma, kedden a ROYAL slágermozgóban!

A legizibb idegenlégió film:

Halálbrigád

Rohanó tempó! Lenyűgöző látványok! Négy nagy sztár: **RONALD COLMAN, CLAUDETTE COLBERT** (Mademoiselle Cigarette), **VICTOR McLAGLEN, ROSALIND RUSSEL.** 10.000 szereplő. Németül beszélő világsiker! Rendezte: **FRANK LLOYD.**

— **Súlyos vasuti szerencsétlenség Braziliában.** Rio de Janeiroból jelentik: Vassourasban, Közép-braziliában hibás váltóállítást következtében két vonat összeütközött. A katasztrófának három halottja és husz sebesült áldozata van.

— **Kétezer zsidó nemcs család.** Budapesten érdekes és bizonyára nem is kis jövedelemmel kecsegtető vállalkozásba kezd Kempelen Béla geneológus, a híres sakkautomatás Kempelen Farkas ükunokája, aki a Gothai Almanach mintájára „Sémi Gotha” címen a zsidó származású arisztokraták kézikönyvét készíti kiadni. Nemesített zsidók és zsidó származású kitért nemesek könyve lesz, amelynek csak az ötlete lett köztudomású, de máris elég vizet zavart. Kempelen elmondta, hogy számos arisztokrata jelentkezett nála és hevesen tiltakoztak, hogy a könyvben sémi származásukat szelöztessék. A tiltakozásuk persze hiábavaló, mert — mondotta a szerző — a könyv szigorúan tudományos lesz minden anti- vagy filozemita tendencia nélkül. Kétezer zsidó családról lesz a könyvben szó, vagyis a magyar nemesség tekintélyes töredékéről. Legrégibb zsidó nemesi család az Ullmann és Wodianer volt, továbbá a budai Goldbergerek. Dirszty, Dóczy, Ballagi, Hazai, Korányi — kitért nemesi családok. Ugyancsak kitért zsidó Teleszky, volt pénzügyminiszter, aki a furcsa Jeltelesz nevet viselte gyermekkorában. A Wertheimer-család már a 16. században vándorolt Magyarországra Frankfurtból. Fraknoi Vilmos, a híres történész és püspök is zsidó családból származott, ugyszintén Biedermann és Orosy báró.

— **Orvosi hír.** Dr. Katzer Ödön belgyógyász, külföldi tanulmányutjáról hazatért és rendeléseit a Piata Mihai Viteazul 40. sz. alá (Babcs-palota) áthelyeztetett rendelésében ismét megkezdte. Röntgen, electrocardiograph, légmell-kezelés. Telefon 11-40.

— **Sinaiban havazott.** Sinaiból jelentik: Sinaiban tegnap havazott. A lesett hó azonban csakhamar elolvadt, csak a hegycsúcsokon maradt néhány centiméteres hóréteg. Predealban a havazás folyik.

— **Sztyum rasz és Ghetasu herceg,** az abesszin hadsereg volt vezére Rómába érkeztek. Rómából jelentik: Sztyum rasz és Ghetasu herceg, az abesszin hadsereg volt vezéré, akik behódoltak az olaszoknak, ma ideérkeztek.

— **Jakob Lestschinsky — hatvan éves.**

Varsóból jelentik: Jakob Lestschinsky, a híres zsidó szociológus és statisztikus a napokban töltötte be hatvanadik évét. A Jiddis Tudományos Intézet és számos más kulturális egyesület ebből az alkalomból melegen ünnepelte a kiváló tudóst. A tiszteletére rendezett banketten Zalman Reisen, dr. Gitermann, dr. Jaschunsky méltatták a jubiláns érdemeit. Alapot létesítettek Lestschinsky művei kiadásának céljaira. A banketten felszólalt az ünnepelel is, aki a zsidó közgazdasági élet kutatásának nehézségeiről beszélt. Semmi sem olyan nehéz, mint a zsidó ökonómia törvényeit megállapítani, minthogy a világ egyetlen népének gazdasági élete nem olyan labilis, mint a zsidóságé. A Jiddis Tudományos Intézet folyóirata külön Lestschinsky-számot adott ki, amely a jubiláns műveinek bibliográfiáját is tartalmazza.

— **Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknél reggel égygyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz a bélmozgást csakhamar megélnkíti, az emésztőcsatornában összegyűlt salakot kiüríti, a vérkeringést szabadabbá teszi és a gondolkodó munkaképességet emeli. Az orvosok ajánlják.**

— **Buenos Airesben megnyit az amerikai békekonferencia.** Buenos Airesből jelentik: Tegnap Buenos Airesben megnyit az amerikai békekonferencia. Az ülésen nyolc állam küldöttei vettek részt. Az első ülésen Argentína, az Egyesült Államok és Chile képviselői szölgáltak fel. Több békeszervezet üdvözlő táviratot küldött a konferenciához.

— **Genf mellett szakadékba zuhant és szörnnyethalt egy fiatal kanadai újságíró.** Genfből jelentik: Mac Naukton, a Népszövetség mellett akkreditált fiatal kanadai újságíró tegnap a genfi tó melletti Salev-hegyen sziklamászás közben 300 méter mély szakadékba zuhant és nyomban szörnnyethalt.

KOPROL

az egész világon ismert
csokoládépszavilla a leg-
kiválóbb ellenszere a
ROSSZ EMÉSZTÉS-
NEK, a MIGRÉNNEK,
SZÉKREKÉDÉSNEK,
EMÉSZTŐ szervet
KÖZELTANAK.

Enescu bucsu-hangversenye

Három Enescu hangverseny közül a szombati est volt az, melyen a világhírű hegedűművész reprezentatív számait mutatta be a termet zaufolásig megtöltött lelkes és az előadót melegen ünneplő közönség előtt. Beethoven szonátáival kezdte a műsort és ennek második tételében csodálatos melegséggel és a liraiság mélységeiben járó átérzéssel tárta fel a beethoveni zene minden csillogását és szépségét. De műsorának fénypontja az ezután következő Mozart C-moll hegedűverseny volt, amelynek csipkefinom-ságú hangulatait a nagy művész-egyniség páthoszával, mélységével és tisztaságával adta vissza. Sokak számára lesz feledhetetlen ez a Mozart interpretáció, melynek Enescu az egyik mestere és melynek során a beszédes, hangulatos és az egyszerű kifejező eszközökkel is az élet mélységeit érintő Mozart muzsika Enescu kiegyensúlyozott és fenék művészetén keresztül valóban megnyilatkozott. Szünet után Bach Chaconne-ját hallottuk Enescu vonója alól. Az egész hangverseny végigvonuló költőiség, a művész egyéniségének lágy liraisága érződött ki a Bach-előadásból is. A hatalmas más diabolikus ereje és megremegtető áhitata nem úgy jelentkezett, mint a mindent elsöprő géniusz kinyilatkoztatása, hanem mint ahogyan azt Enescu egyénisége átfurmálta. A Bach szerzemény Enescu lelken hatolt előbb át és úgy formálódott ki Enescu egyéni Chaconne-jává. Szimanovszki Szökőkútjának forró és megérdemelt sikere is a mély átérzésnek és elvonatkozásnak a jutalmazása volt, mely Enescu előadó művészetének sajátja. A zseniális szerzemény, mely maga is élményszerű és meglepő, valóban leghivatottabb interpretátort találtta meg Enescuban, aki a megújuló tapsviharokra kénytelen volt ezt a számot megismételni. Még két Kreisler mű szerepelt a műsoron, amelyet egy saját szerzeményű román népi kompozícióval és Kreisler Liebeslied-jével kellett, megtoldania. A műsor második felét a művész felkészítetése vezette be. Anca Cornel dr. alpolgármester, dr. Negrea, a zeneakadémia igazgatója, Nasta operaigazgató és Papilian egyetemi tanár köszöntötték fel a legnagyobb román muzsikusot, aki a szónoklatokra a Chaconne mesteri előadásával válaszolt. Enescu kísé-rője, Ioan Ghenea, mindenképpen simulékony és magát teljesen a szolista akarata alá rendelő, nagyon kvalifitációs zongorista. (—Jay)

A nők után

megfordulnak a férfiak, hogy gyakran kelle-metlenül családjanak, mert

a mozgás, tánc, sport gyakran visszataszító testszagot okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglászervei minden-nemű saját szag iránt eltompultak, képtelenek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki fel-meri hívni figyelmét erre a kínos állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alka-lommal, mely izzadsággal jár, szagtalánító és frissítő valódi LYSOFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYSO-FORM csak zárt üvegekben valódi, kimérve nem kapható.

— **Dévíza nyilvántartási könyv.** Exportörök részére, mely a Banca Nationala által lett kiadva és november 15-től vezetendő, beszerezhető: Boros-papírkereskedésben, Cluj.

Orvos! Mérnök! Gyár

Minden német (25% redukción), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól, Cluj, jelezve mely szakma érdekl.

UJ KELET Legújabb hírek

Németország nem változtat semlegeségi magatartásán a spanyol polgárháborúval kapcsolatban?

Ribbentropp kihallgatása Baldwinál. Olasz, vagy német tengeralattjárók támadták meg a spanyol kormányflottát? Oriási német- és olaszellenes tüntetés volt tegnap Barcelonában

Anglia semmilyen részt sem vállal a spanyol polgárháborúban

Madrid, november 23. A hadügyminisztérium tegnap este az alábbi hivatalos közleményt adta ki:

A Tago körzetben nem volt tegnap semmiféle hadművelet. Aragoniában a felkelők támadását visszaverték. Sanmartinban tüzér-ségi párbaj volt. Ladreque körzetben a csodálatos lelkesedéssel küzdő kormánycsapatok elfoglalták az alcubieri pozíciókat. Somossierában az ellenség eredménytelenül bombáztott. A madridi fronton a felkelők nagy tevékenységet fejtenek ki. Bombázással árasztották el a kormánycsapatok hadállásait. A felkelők a tüzérre támaszkodva offenzívát akartak kezdeni, azonban nagy veszteségekkel vissza kellett vonulniuk. A többi frontokról nincs jelentés valós.

Egyidejűleg a Havas távirati iroda a tengerészeti minisztérium alábbi közleményét tette közzé:

Tegnap reggel több külföldi flottához tartozó tengeralattjáró megtámadta a kormányhajóhadat Kartagena kikötőjének bejáratánál. Egy torpedó eltalálta a Cervantes nevű cirkálót, amelynek súlyos sérüléseket okozott.

Róma és Berlin cáfolják, hogy olasz, illetőleg német tengeralattjárók támadták volna még a kormány hadihajóit

A Havas Rómából érkezett jelentése szerint hivatalos olasz forrásból cáfolják, hogy azok a tengeralattjárók olaszok lettek volna, amelyek a kormány hajóhadát megtámadták Kartagena kikötője előtt. Egyidejűleg a német kormány egyik képviselője is kijelentette a Reuter ügynökség tudósítójának, hogy jelenleg egyetlen német tengeralattjáró sem tartózkodik a Földközi tengeren. Ez a nyilatkozat a spanyol kormányhadiflotta azon állítására válaszképpen hangzott el, hogy Kartagena kikötője előtt valószínűleg idegen tengeralattjárók tartózkodnak.

Ribbentropp biztosította Baldwin, hogy Németország megtartja helyét a benemavatkozási bizottságban

Londoni jelentés szerint Ribbentropp német követ ma megbeszélést folytatott a Downing Streeten Baldwin miniszterelnökkel. Állítólag Ribbentropp biztosította az angol miniszterelnököt, hogy Németországnak nem áll szándékában módosítani jelenlegi magatartását, ami a spanyol benemavatkozást illeti és megtartja helyét a benemavatkozási bizottságban.

Ribbentroppal való megbeszélés után Baldwin a londoni spanyol nagykövettel, majd Edennel tárgyalt.

Tegnap délelőtt Barcelonában óriási tüntetés volt Olaszország és Németország ellen. A délutáni órákban a csöcselék megrohanta és kirabolta a német és olasz üzleteket.

Franco tábornok már nem a spanyolok, hanem Szovjetország ellen harcol

Franco tábornok tegnap a sevillai rádióban állítólag azt a kijelentést tette, hogy a spanyolországi harcot többé nem tekinti spanyolok közötti polgárháborúnak, hanem a spanyol felkelőcsapatok harcának a szovjet-oroszok ellen. Bejelentését azzal indokolja, hogy az utolsó időkben zsákmányolt hadianyag majdnem kizárólag orosz volt és a foglyul ejtett katonák között is igen sok a szovjet-orosz. Nehéz megállapítani, hogy ez az állítás mennyire megalapozott, de az általános kijelentés mennyiben tekinthető hadtábornok Szovjetország ellen és hogy nemzetközi szempontból Franco tábornok mennyiben tekinthető hadviselő félnek.

Eden ma bejelenti, hogy sem a kormánycsapatokat, sem a felkelőket nem tekinti hadviselő félnek

Londoni jelentés szerint jól értesült angol körökben azt hangoztatják, hogy a tegnapi minisztertanács következtében Eden ma bejelenti a parlamentben, hogy az an-

gol kormány a francia kormányval való egyetértésben egyelőre nem fogja elismerni hadviselő feleknek a spanyol kormánycsapatokat és felkelőket, de több olyan praktikus intézkedést fog hozni, amely meg fogja tudni akadályozni, hogy Barcelonának Franco tábornok általi bombázása valamelyes incidenst robbantson ki a Földközi tengeren. Ha ilyen incidensre mégis sor kerülne, az angol kormány teljes energiával fog tiltakozni.

A Havas sevillai, a felkelőktől származó híradása szerint a felkelőcsapatok balszárnya hétfőn reggel offenzívát kezdett Madrid déli része ellen. A csapatok átkeltek a Princesa hidon a Las Delicias városrészes irányában. Az offenzívát eredményes módon készítette elő a tüzér-ségi tüzelés. Újabb jelentés szerint az offenzíva eredményesen halad előre.

Madrid körül a helyzet változatlan

Londoni jelentés szerint Sir Henry Chilton, Angliának a valenciai kormány mellett követe újból interveniált a burgosi kormány hadnagyi megbízottjánál a brit követelések ügyében. Franco mindeztől nem adott választ a semleges zónát illető álláspontja ügyében.

Madridi jelentés szerint a madridi védelmi bizottság az alábbi jelentést adta ki: A haditevékenység a rossz idő miatt továbbra is korlátozott. Az utolsó 24 órában a madridi fronton nincs változás.

Az angol kormány semmiféle részt nem vállal a spanyol polgárháborúban

Londoni jelentés szerint Eden külügyminiszter ma több képviselő interpellációjára a következőképpen válaszolt az angol kormány álláspontját a spanyol kérdésben:

— Az angol kormány célja, hogy semmiféle részt ne vállaljon a spanyol polgárháborúban. A kormány a mai napig nem ismerte el egyik fél hadviselő jellegét a tengeren és nincs is szándékában ilyen elismerés. Ennek következtében az angol hadihajók szükség esetén meg fogják védeni az angol kereskedelmi hajókat. A külügyminiszter kijelentette, hogy törvényjavaslatot fog előterjeszteni, amely szerint minden Spanyolországba történő hadianyagszállítás illegális. Eden még kijelentette, hogy az angol kormány a spanyol kérdésben szoros kapcsolatot tart fenn a francia kormánnyal.

Félmillió ember kísérete utolsó útjára Lilleben Salengro volt belügyminisztert

Leon Blum megrázó beszédet mondott az elhunyt szocialista vezér koporsójánál

Salengro nem lett öngyilkos, hanem meggyilkolták?

Párizs, november 23. Lilleben tegnap ment végbe óriási részvét mellett az öngyilkossá lett Salengro belügyminiszter temetése. Salengrot Lilleben temették el, amely városnak hosszú éveken keresztül polgármestere volt. A temetési menetben amelyben közel félmillió ember vett részt, Blum miniszterelnök vezetésével részt vett a kormány minden tagja. Herriot, a kamara elnöke népes parlamenti delegációt vezetett. A városházán elhelyezett katalok a koszorúk számai borították. A katalok mellett Leon Blum megrázó beszédet mondott. Megrajzolta az elhunyt belügyminiszter történelmi szerepét, mely abban nyilatkozott meg, hogy az új rendet kibékítse a régi republikánus renddel.

Blum aztán rámutatott arra, hogy Salengro egy aljas rágalom-hadjárát áldozta lett és teljes határozottsággal jelentette ki, hogy a francia nép nem fogja tűrni többé, hogy legjobb fiait így hulljanak el, nem fogja tűrni többé, hogy banda-főnökök támadják meg a francia nép hivatalos vezetőit becsületükben.

Blum gyászbeszéde után egy gyalogos század adta meg a katonai végtisztességet az elhunytak, majd a menet elindult a temetőbe, ahová a félmilliónyi óriási tömeg csak késő éjszaka ért el, amikor is Salengro miniszter koporsóját elhantolták.

Mialatt Lilleben a temetési szertartás

tartott, Párizsban a népfront nagy tüntetést rendezett a belügyminiszter emlékére. A népfront felvonulása, az internacionálé éneklése mellett a Bastille fértől egész a Place Nationalig húzódtott, ahol elhelyezték a belügyminiszter óriási portréját. A portré előtt a tüntetők kalaplevéve tisztelegtek, majd tovább vonult a menet egészen Vincennesig, ahol békeesen szétoszlott. Hasonló tüntetéseket rendezett a népfront Lyonban és más francia centrumokban is.

Párizs, november 23. Salengro francia belügyminiszter halála körül a francia közvélemény tovább viharzik.

A volt belügyminiszter barátai új irányban támadnak s azt állítják, hogy a népfront harcias természetű vezére nem követhetett el öngyilkosságot.

Egyes baloldali lapok szakítanak az öngyilkosság hírével és azt hangoztatják, hogy Salengro politikai gyilkosság áldozata volt.

Párizs, november 23. (Rador.) Ma délután a kormány minisztertanácsot tart, Blum elnöklétével, amelyen kijelölik Salengro utódját. Állítólag az új belügyminiszter Max Dormoy, jelenlegi miniszterelnökségi állandótitkár lesz. A minisztertanács egyúttal megszerkesztte a rágalomzás megtorlására vonatkozó törvényjavaslatot is.

OEDIPÉ L-T-PIVER-PARIS

A francia illatszerezési legújabb alkotása: OEDIPÉ puder, kölnivíz és parfüm, a párizsi L. T. Piver gyár lényegesen sikerült készítményei. Ezeket a páratlan minőségű kreációkat az összes elegáns hölgyek kedvelik.

Folynak a sajtótörvény tárgyalásai

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Bucuresti, november 23. Az igazságügyminisztériumban ma Djuvara elnökletével újra a sajtótörvénytervezet tárgyalása folyt, a román sajtószervezetek képviselőinek jelenlétében. A tervezettel szemben Sandulescu szenátor, a bucaresti újságírószervezet elnöke, Branisteanu, a román sajtószövetség elnöke, Mircea Girescu és Vartej, az újságírók szakszervezetének képviselője, Tica szenátor, mint a bucovinai újságírószervezet megbízottja, Gociman Aurel az ardeali és banati román újságírószervezet alelnöke, valamint Candea, a basarabiai újságírószervezet elnöke.

Mint az Adeverul jelenti, a többségi képviselők egy csoportja bizottság megalakításának tervét vetette fel a sajtószabadság védelmére. A csoport csatlakozásra szólítja fel az ellenzéki pártokat is. A sajtószabadság elfojtására irányuló kísérletekkel szemben a liberális képviselőknek ez a csoportja arra az álláspontra helyezkedett, hogy a harcot a demokráciához hű összes politikai erők támogatásával kell megvívni.

Horthy római útja Otto királyságát jelenti?

Budapest, november 23. (Rador.) Horthy kormányzó ma délután 15.30 órákor Darányi miniszterelnök és Kánya külügyminiszter kíséretében elutazott Rómába. Horthy római útjával kapcsolatban a Figaro teljes fenntartással a következőket jelenti:

Diplomáciai körökben az a fantasztikus hír terjedt el, hogy Horthy római látogatása alkalmából Olaszország és Magyarország véglegesen megállapodik a Habsburgok közeli restaurációjában. E hírek szerint Ottó hamarosan a magyar trónra kerül.

— Vér-, bőr- és idegbajosok igyanak hetenként többször, reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez mindig alaposan kitisztítja és méregteleníti a gyomor-bélcsatornát s ezenkívül az emésztést és az anyagcsere-t is jótékonyan befolyásolja. Az orvosok ajánlják.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. Nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT

Taxa postala plătite in num. No. 224713/929. Sze és tal Bar 10. Telefon: 8-61. Előfizet Havonta 110, negyedévre 400, egészévre 1200. Övve Havonta 2, negyedévre 12, egészévre 20 d. detések díjazás szerint. KELET az erdélyi és b. dóság egyetlen politikai. Cikkeink utányomását c. rás megjelölésével enged.

„A clujii zsidó accátlanóság”

A gogo-cuzisták hivatalos „Apararea Nationala” ilye vilási szidalmak valóságos dítja az Uj Keletre.

Mindezt azért, mert civ és a mai atmoszférához n tettük az Anghelescu licu a szombati iráskényszer m. Az olvasó még pontosa arra, hogy mi történt.

A clujii Anghelescu gimnázium tanári karában fessor került, akik az ujo körnek megfelelően állást. tes ellen.

Ez az állásfoglalás hatá huszonkét zsidó diák kín hogy magánúton folytass. Ezt az eseményt voltunk.

Fojtott hangon, illedel valkban, senkit sem há arra, hogy még mielőtt kéréline koncepcióit törvé kalmazni, a zsidóellen. tosan, kérielhetetlen köve tónak fel az állami inté. Regisztráltuk az esetét. etapját az utóbbi évek p. sének.

Jeleztük azt, hogy: ide Holott már ennél is so. tunk.

Mert Onza professor az az érdekes, ami az A ziumban történt, hanem a türhettelen, az a példát ellen egyáltalán szót me. ben az országban.

A cuzista lap cikke va fenyegetésektől és legdu.

Természetesen nem köv lapot ezen az uton. Ni. lánsg és nincs az a sz. ityen tónust tennék ma. Csak éppen néhány k. kozunk.

Ferdit és hamisit az A amikor azt állítja, hogy náziumban történtekkel. snán barbarizmusról” irt zugság, hogy mi a gimn. nárainak „példás megb. volna.

A ferdítéseken és han cuzista hivatalos gyakor. javasol. Például azt, hog. dójav magániskolákat, a azonban legyenek kizár. ségi funkciókból.

Teszi ezt a javaslato oly tündéri naivitással licumban végző zsidó. erőszakokkal kényszerite hogy állami és községi.

A clujii zsidóság egy évvel ezelőtt megterem gimnáziumát, amelyet é. zárni, mert a kormány. sága, hogy a zsidó diák. ban tanuljanak és közv. gukba a román kultúra. retetét.

Végül figyelmeztet b fessor szócsove, hog. hagyának fel „ajvesze. tik (már mint ok, a. mondasos türelmüket. fogva repitenek át a b. A jóindulatú figyel. köszönjük.

Pillanatig sem képré radicsom várakozik re. politikai álmaj teljesed. A veszedelem csakug. mert mintha ténylég v. „közmondásos” türelm. Ez azonban nem mi. Hanem, mert ugy lé. sze felszlik s mintha é. távolodna az az idő, a. oinok teljesülését igé.